

Program hospodárskeho rozvoja
a sociálneho rozvoja obce Želmanovce
2015 – 2024

A handwritten signature in black ink, appearing to be "A. M.", is written to the right of the official seal.

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 FORMY A OBSAHY MATERIÁLOV PRE VEREJNOSŤ	7
2.1 ANALYZOVANÉ KONCEPČNÉ DOKUMENTY	7
2.2 FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PRE REALIZÁCIU PHRSR OBCE ŽELMANOVCE	10
2.3 DOKUMENTY SÚVISIACE S ROZVOJOM OBCE ŽELMANOVCE – ZAČLENENIE OBCE DO ÚZEMIA MAS TOPOĽA ...	17
3 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	17
3.1 HISTÓRIA OBCE	18
3.2 SYMBOLY OBCE	19
3.3 PRÍRODNÉ POMERY	20
3.4 VYUŽITIE KRAJINY OBCE	20
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	21
3.6 OBYVTEĽSTVO A ŠTRUKTÚRA OSÍDLENIA	22
3.7 VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	25
3.8 BÝVANIE – VYBAVENOSŤ DOMÁCNOSTÍ	27
3.9 ŠKOLSTVO	28
3.10 KULTÚRA A ŠPORT	29
3.11 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO	29
3.12 EKONOMIKA OBCE	29
3.13 SAMOSPRÁVA	29
3.14 TRH PRÁCE	30
3.15 TECHNICKÁ, TECHNOLOGICKÁ A DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	30
4 IDENTIFIKÁCIA VONKAJŠÍCH FAKTOROV A ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V OBCI	32
5 EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHRSR	35
6 SWOT ANALÝZY	35

6.1 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVE DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE ŽELMANOVCE	39
7 VÍZIA OBCE ŽELMANOVCE	41
7.1 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	41
8 PROGRAMOVÁ ČASŤ	42
9 EX-ANTE HODNOTENIE	43
10 REALIZAČNÁ ČASŤ	44
11 AKČNÝ PLÁN	45
12 FINANČNÁ ČASŤ	45
13 ZÁVER	46

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Štruktúra operačných programov	11
Tabuľka 2 Základná charakteristika obce	17
Tabuľka 3 Pôdny fond riešeného územia za rok 2014	21
Tabuľka 4 Vývoj počtu obyvateľov v obci Želmanovce	22
Tabuľka 5 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov	24
Tabuľka 6 Vzdelanie	26
Tabuľka 7 Odvetvia hospodárstva	26
Tabuľka 8 Hospodáriace domácnosti	28
Tabuľka 9 Príjmy a výdavky obce	29
Tabuľka 10 Nezamestnanosť	30
Tabuľka 11 Technická infraštruktúra	31
Tabuľka 12 STEEP analýza	35
Tabuľka 13 Ex-post hodnotenie	35
Tabuľka 14 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v sociálnej oblasti	42
Tabuľka 15 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v hospodárskej oblasti	43
Tabuľka 16 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v environmentálnej oblasti	43
Tabuľka 17 Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2015 - 2024	45
Tabuľka 18 Predpokladané zdroje financovania jednotlivých opatrení	46
Tabuľka 19 Postup tvorby PHRSR - záver	46

ZOZNAM PRÍLOH

PRÍLOHA Č. 1 AKČNÝ PLÁN	48
PRÍLOHA Č. 2 POUŽITÁ LITERATÚRA.....	50
PRÍLOHA Č. 3 ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	51
PRÍLOHA Č. 4 DOHODA O PARTNERSTVE	53

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ŽELMANOVCE

PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2015 -2024

Formulár č. 1 – Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Želmanovce 2015 - 2024
Územné vymedzenie:	Prešovský kraj, okres Svidník, obec Želmanovce ŠÚJ 519 995
Územný plán obce schválený:	nie
Dátum schválenia PHRSR:	05.02.2016
Dátum platnosti:	Od 2015 - 2024
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	08.02.2016

Zdroj: vlastné spracovanie

ŽELMANOVCE	
ZÁKLADNÉ ÚDAJE	
Kraj:	Prešovský
Okres:	Svidník
Región:	Prešovský samosprávny kraj
Poloha:	49°07'09"S 21°25'29"V
Nadmorská výška:	235 m.n.m.
Rozloha:	4,65 km ² (465 ha)
Počet obyvateľov:	339 (31.12.2014)
Hustota obyvateľstva:	72,86 obyv./km ²
NACIONÁLE	
PSČ:	086 44
ŠÚJ:	519 995
EČV:	SK
Tel. predvoľba:	054
OFICIÁLNE ADRESY	
Adresa:	Obec Želmanovce – Obecný úrad Želmanovce 24 086 44 Kuková
Web:	www.zelmanovce.ocu.sk
E-mail:	ocuzelmanovce@azet.sk
Telefón:	054/ 732 28 61
Fax:	054/ 732 28 61

43

1 ÚVOD

PHRSR - Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Želmanovce bol vypracovaný v mesiacoch apríl 2015 – február 2016 v zmysle zákona č. 309/2014 z 15. októbra, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Novela stanovila metodiku a z nej vyplývajúcu novú štruktúru a postupy spracovania PHRSR.

PHRSR je východiskovým dokumentom pre tvorbu stratégií súvisiacich s čerpaním Európskych štrukturálnych investičných fondov (EŠIF) a to využívaním Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ďalej len EPFRV) prostredníctvom programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 (ďalej len PRV) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len EFRR) prostredníctvom Integrovaného regionálneho operačného programu 2014-2020 (ďalej len IROP) ako i ďalších nižšie uvedených programov. Novelizovaný PHRSR obce Kračúnovce je základným dokumentom pre riadenie obce.

Je spracovaný na 5 rokov s výhľadom maximálne do roku 2024. PHRSR je výsledkom strategického plánovania, ktoré konkrétne napĺňa MSRÚ MAS TOPOĽA.

Tvorba PHRSR obce Želmanovce vychádza z princípov:

- kvalitných a overených dát,
- komplexnej ekonomickej, sociálnej a ekologickej analýzy,
- partnerstva hlavných aktérov územia obce.

Celý proces spracovania PHRSR obce Želmanovce na roky 2015 - 2024 a harmonogram realizácie jednotlivých častí je nastavený tak, aby umožňoval poslancom a občanom obce aktívne sa zúčastňovať na jeho tvorbe a takto zachytiť čo najviac podnetov, ktoré budú viesť k vyššej kvalite života v obci.

Formulár č. 2 Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu:	Program hospodárskeho rozvoja a program sociálneho rozvoja obce ŽELMANOVCE na roky 2015 – 2024
Forma spracovania:	Dodávateľsky neziskovou organizáciou VIDIEK, Bardejovská 254, 087 01 Giraltovce
Riadenie procesu spracovania:	Koordinátor spracovania – starosta obce Pracovná skupina za ekonomickú oblasť: Vedúci: Bc. Iveta Ivanisková Členovia: Katarína Antoliová, Marián Hudaček Pracovná skupina za environmentálnu oblasť: Vedúci: Štefan Bača Členovia: Dominik Staško, Marek Jurč Pracovná skupina za sociálnu oblasť:

	Vedúci: Ľubomír Feňák Členovia: Terézia Makuchová, Janka Bačová
Obdobie spracovania:	Podľa harmonogramu
Financovanie spracovania:	Náklady na dodávateľské spracovanie spolu: 250 EUR na základe Mandátnej zmluvy č. 7/2015 zo dňa 21.04.2015 Náklady na dodávateľské spracovanie spolu: Náklady na tlač spolu : 20 Náklady na publicitu spolu: 20 Náklady na pracovné stretnutia: 50

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č.3 Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
Termín	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Zámer spracovania PHRSR bol schválený Obecným zastupiteľstvom dňa 17.04.2015 uznesením č.17/2015 ako základný a kľúčový strednodobý rozvojový dokument ktorý:

- bude cielene a koncepčne usmerňovať a podporovať ekonomický sociálny rozvoj obce,
- jasne stanoví priority a ciele za účelom realizácie strednodobého a trvalo udržateľného rozvoja založeného na cielenej stratégii a nie na náhlych nekoordinovaných rozhodnutiach,
- zahrnie výstupy z Miestnej stratégie rozvoja územia MAS Topoľa a regionálnych a národných dokumentov,
- konkrétne a jasne sformuluje predstavu a víziu o budúcnosti obce Želmanovce do roku 2024.

ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

2 FORMY A OBSAHY MATERIÁLOV PRE VEREJNOSŤ

Informovanie verejnosti je zabezpečované v úzkej súčinnosti pri tvorbe Miestnej stratégie rozvoja územia MAS Topoľa, o. z., ktorého členom je i obec Želmanovce, najmä pri tvorbe článkov v Giraltovskom spravodajcovi, regionálnom týždenníku Dukla, obecných rozhlasoch a informačných tabuliach a pod. Veľká pozornosť bola venovaná príprave anketových materiálov, prieskumov verejnej mienky, dotazníkom pre širokú verejnosť a záujmové skupiny, informačným formulárom, tabuľkám, novinovým článkom a stretnutiam s odborníkmi v súčinnosti pri spracovaní ISMR i občanmi Želmanoviec.

Stretnutia so spracovateľmi PHRSR konkrétne riešili a hodnotili aktuálny stav obce, hľadali a analyzovali vnútorné a vonkajšie činitele ovplyvňujúce súčasný stav obce, hľadali východiská z terajšej situácie a postupne vytvárali víziu obce do roku 2024, najmä v oblasti hospodárskej, environmentálnej a sociálnej oblasti.

Počas prípravy PHRSR boli v obci zorganizované verejné stretnutia s občanmi, súkromným sektorom a poslancami za účelom ich participácie na vízii a strategických cieľov v rámci spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

2.1 Analyzované koncepčné dokumenty:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Želmanovce patrí medzi základné dokumenty podporujúce regionálny rozvoj v SR, ako súčasť sústavy členenej na strategické dokumenty vypracované na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí.

Východiskové podklady v rámci podpory regionálneho rozvoja na:

I. Miestnej úrovni:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Želmanovce,
- Program odpadového hospodárstva obce,
- Rozpočet obce.

II. Regionálnej úrovni:

Plán hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja PSK na programové obdobie 2014 - 2020, ktorý je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v národnom pláne a s podkladom na vypracovanie príslušného Regionálneho operačného programu, ktorý :

- cielene a koncepčne usmerňuje a podporuje celkový ekonomický a sociálny rozvoj Prešovského samosprávneho kraja,
- jasne stanovuje priority a ciele za účelom realizácie strednodobého trvalo udržateľného rozvoja založeného na cielej stratégii a nie na náhlych a nekoordinovaných rozhodnutiach,
- zahrňuje najdôležitejšie výstupy z Regionálnej inovačnej stratégie Prešovského kraja 2014 - 2020,

- zohľadňuje aktuálne trendy a akceptuje požiadavky európskych štruktúr a iniciatív, ako aj aktuálnu ekonomickú a sociálnu situáciu v SR, PSK i v jeho jednotlivých okresoch.

III. Národnej úrovni:

Národná stratégia regionálneho rozvoja do roku 2020 a jej aktualizácia

Cieľom aktualizácie je spoločné priebežné hodnotenie vývoja politik regionálneho rozvoja na štátnej a regionálnej úrovni ôsmich vyšších územných celkov (NUTS 3) za obdobie od jeho prijatia v roku 2010 a súčasnej aktualizácie s ohľadom na plnenie cieľov NRSR SR. Cieľom je zároveň zohľadnenie tvorby komplexnej vládnej politiky, podpory regionálneho rozvoja na obdobie na roky 2014 – 2020 a zosúladenie priorít Národnej stratégie s obsahovým dokumentom EÚ – Stratégia Európa 2020.

1. Partnerská dohoda určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie.
2. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre Programové obdobie 2014 – 2020:
 - a. Integrovaný regionálny operačný program "IROP" - predstavuje programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020, ktorého globálnym cieľom je prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.
 - b. Sektorový operačný program, je strednodobý dokument vypracovaný pre vopred určené sektory.

Ostatné programové dokumenty Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov tvoria:

- Stratégia EÚ 2020 ktorej cieľom je: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast,
- Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
- Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,

- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework), ktorý bude vytvorený na základe Národného rozvojového plánu v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúci plošný (celoštátny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j. „vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Uplatnenie integrovaného prístupu k realizácii PHRSR

rozmer – 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom stratégie Európa 2020.

rozmer – 2

PHSR obce Želmanovce integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR obce Želmanovce 2015 – 2024 integruje a nadväzuje na predchádzajúce PHSR obce 2007 - 2013, viacročný rozpočet. PHSR obce vychádza a integruje strategické dokumenty na národnej úrovni ako Partnerská dohoda, ktorá určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020, Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020, Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020, Integrovaný regionálny operačný program „IROP“. Ďalej integruje a vychádza

zo strategických dokumentov EÚ: Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast, Spoločný strategický rámec EK, marec 2012, Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom), CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012, CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT), CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu, CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu, CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie s Akčným plánom 2016-2019.

rozmer – 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti obce, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej jednotlivé orgány: poslanci OZ, starosta, komisie. Integrovaný prístup bol uplatnený v prípravnej fáze spracovania PHRSR, prostredníctvom dotazníkového prieskumu pri jednotlivých skupinách. Následne bol integrovaný prístup uplatnený v rámci schvaľovacej fázy PHRSR, kde bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

2.2 Finančné zabezpečenie pre realizáciu PHRSR obce Želmanovce

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje:

- na mikroregionálnej úrovni združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obce Kračúnovce a súkromného sektoru,
- z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov,
- alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov i so súkromným sektorom.

Doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

Pri zostavovaní finančného plánu a zaisťovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie doplnkové zdroje, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu alebo nie sú podporované vôbec.

Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona č. 369/1990 Z. z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov.

Na plnenie svojich úloh má obec okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov a zdrojov štrukturálnych fondov Európskej únie.

Pri vypracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Želmanovce boli použité prognostické údaje vypracované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR a Štatistického úradu SR.

Obec Želmanovce má vytvorené možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov stratégie Európa 2020 a prioritných oblastí tzv. Pozičného dokumentu:

Prioritné oblasti:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
- moderná a profesionálna verejná správa.

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie fondov EÚ, Partnerskej dohody a Operačných programov.

Tabuľka 1 Štruktúra operačných programov

P.č.	Operačné programy	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom	Tematický cieľ/investičná priorita	Fond EÚ
1	Výskum a inovácie (Val)	MŠVVŠ SR		1a, 10	EFRR, ESF
			MH SR	1b, 3	
2	Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR	MF SR	2 7 a, b, c, d	KF, EFRR
3	Ľudské zdroje (LZ)	MPSVR SR	MV SR	9	EFRR, ESF
				8,9,10	
			MZ SR	9a	
4	Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR	MŠVVŠ SR	10	KF, EFRR
			MDVRR SR	4c	
			MH SR	4,7 e	
				4,5,6	
			MV SR	5b	
5	Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR	MK SR	6c	ESF, EFRR
			VÚC	5,6,7,9,10,	

			5,6,7,9,10,	
6	Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR	11	EFRR, ESF
7	Technická pomoc (TP)	ÚV SR	11	EFRR
8	Rozvoj vidieka	MPaRV SR		EPFRV
9	Rybné hospodárstvo	MPaRV SR		EFNRH
10	Európska územná spolupráca	RO budú určené zo strany EK		EFRR
11	Interact, Urban	RO budú určené zo strany EK		EFRR

Zdroj: vlastné spracovanie

Priority operačných programov:

OP VÝSKUM A INOVÁCIE

PRIORITNÁ OS 1: Výskum a vývoj pre potreby inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Rozšírenie výskumnej a inovačnej infraštruktúry (výskum a inovácia) a kapacít na rozvoj excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií a podpora kompetenčných centier, najmä európskeho záujmu.

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Podpora podnikateľských investícií do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, klastrov a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách a šírenie všestranne využiteľných technológií.

PRIORITNÁ OS 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Podpora investovania do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení (klastrov) a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie.

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.4: Podpora tvorby a rozšírenia pokročilých kapacít pre rozvoj výrobkov a služieb.

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.5: Podpora kapacity MSP s cieľom zapojenia do rastu a inovácií.

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.6: Podpora výskumu, vývoja a osvojenia nízkouhlikových technológií.

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne projekty žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)
- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)
- Investície do nových lesných technológií (čl. 27)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

Neprojektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez národné projekty):

- Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (LFA)
- Agroenvironmentálne operácie súvisiace s klímou
- Ekologické poľnohospodárstvo
- Platby za životné podmienky zvierat
- Platby Natura 2000.

OP KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie mestského prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií nariadenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

INTEGROVANÝ REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM

PRIORITNÁ OS 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Rozvoj ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov.

PRIORITNÁ OS 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné.

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy.

PRIORITNÁ OS 3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území.

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

PRIORITNÁ OS 4: Bratislavský kraj

PRIORITNÁ OS 5: Technická pomoc

IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zadefinujú prioritné projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA SR-PR

PRIORITNÁ OS 1: Využívanie inovačného potenciálu

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1 Investície do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a celoživotného vzdelávania (10)

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2 Podpora podnikania a investícií do výskumu a vývoja, a rozvoja prepojení a synergie medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a vyššieho vzdelávania (1b)

PRIORITNÁ OS 2: Dopravná dostupnosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1 Zlepšenie regionálnej mobility prostredníctvom napojenia na sekundárnych a terciárnych uzlov do TEN-T infraštruktúry (7b)

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2 Rozvoj ekologicky citlivých a nízko uhlíkových dopravných systémov vrátane riečnej a morskej dopravy, prístavov a multimodálnych prepojení (7c)

PRIORITNÁ OS 3: Kvalitné životné prostredie pre obyvateľov

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1 Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva (6c)

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2 Ochrana a obnova biodiverzity, ochrana a obnova pôdy a propagácia služieb ekosystémov vrátane NATURA 2000 a zelenej infraštruktúry (6d)

PRIORITNÁ OS 4: Rozvoj miestnych iniciatív

INVESTIČNÁ PRIORITA 4.1 Zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektívnej verejnej správy – Fond malých projektov

PRIORITNÁ OS 5: Technická pomoc

PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA

Veľmi dôležitý dokument, ktorý vytvára priestor pre prípravu a realizáciu PHRSR obcí. Obec Želmanovce môže čerpať z operačného programu PRV, ktorý spolu s IROP vytvára možnosť multifondového čerpania prostriedkov, ako i z iných operačných programov.

PRV je strategický dokument ktorý zahŕňa:

- Systém riadenia CLLD - Miestny rozvoj vedený komunitou. Je nástroj na zapájanie aktérov (obyvateľov) do rozhodovania o sociálnom, environmentálnom a ekonomickom rozvoji obce Kračúnovce. Je založený na princípe riadenia zdola – nahor, metódou LEADER,
- LEADER - je inovatívny prístup pre rozvoj vidieka a jeho politiku. Základnou myšlienkou je podporovať rozvoj na základe využívania lokálneho potenciálu i územia obce a jeho vnútorných zdrojov. O rozvoji územia teda pri uplatňovaní prístupu zdola – nahor rozhodujú miestni aktéri z územia,

- Systém riadenia Programu rozvoja vidieka.

Základné priority rozvoja vidieka

Program rozvoja vidieka SR na roky 2014-2020 je súčasťou Spoločnej poľnohospodárskej politiky, ktorá stojí na dvoch pilieroch. Prvý z nich pozostáva z nástrojov súvisiacich s fungovaním poľnohospodárskych trhov a potravinového dodávateľského reťazca, s priamymi platbami, ako aj dobrým poľnohospodárskym a environmentálnym stavom. Uvedené opatrenia spoločne tvoria podstatu podpory poľnohospodárov v EÚ, ako aj základy fungujúceho udržateľného poľnohospodárstva v rámci celej EÚ.

Druhým pilierom SPP je politika rozvoja vidieka, ktorej cieľom je zlepšovať konkurencieschopnosť pôdohospodárstva, udržateľné spravovanie prírodných zdrojov, opatrenia na ochranu klímy, ako aj vyvážený územný rozvoj vidieckych oblastí. Táto je vykonávaná prostredníctvom projektových a neprojektových opatrení prostredníctvom Operačných programov a ich realizáciou.

Dôležitým prvkom reformy politiky súdržnosti EÚ je koncentrácia zdrojov z budúcich fondov EÚ na obmedzené množstvo priorít s jasnými výsledkami. Fondy EÚ je potrebné nasmerovať na financovanie priorít s najväčším potenciálom rastu, viac využívať návratné finančné zdroje a národné financovanie. Z pohľadu Európskej komisie je najúčelnejšie využiť fondy Spoločného strategického rámca EÚ na podporu týchto oblastí:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
- moderná a profesionálna verejná správa.

Celkové disponibilné zdroje na realizáciu PRV na programovacie obdobie sú vo výške 5 248 058 917 EUR.

Z toho:

- I. Pilier - Priame platby 3 054 205 654 EUR, Program rozvoja rastlinnej a živočíšnej výroby 114 258 134 EUR
- II. Pilier – Program rozvoja vidieka 2 079 595 129 EUR. Plnenie priorít PRV SR 2014 – 2020
- Projektové opatrenia spolu 1 008 742 740 EUR z toho vyčlenené pre obce 119 500 000 EUR
- Neprojektové opatrenia spolu 232 722 389 z toho vyčlenené pre obce 104 783 019 EUR

Uvedené zdroje uvádzame, aby aktéri pri spracovaní PHRSR vedeli, akú možnosť majú využívať zdroje pre rozvoj samotnej obce.

2.3 Dokumenty súvisiace s rozvojom obce Želmanovce - začlenenie obce do územia MAS TOPOĽA

Stručný popis územia MAS TOPOĽA:

Územie verejno - súkromného partnerstva MAS Topoľa sa nachádza v severovýchodnej časti SR a pozostáva z 20 obcí (17 obcí v okrese Svidník, 3 obce v okrese Bardejov) a 1 mesta. Administratívno-správne je územie zaradené do Prešovského samosprávneho kraja. Združenie týchto obcí v celistvom území je typicky vidieckeho charakteru, kde len mesto Giraltovce má štatút mesta. Najväčšou obcou je obec Kračúnovce s 1203 obyvateľmi a najmenšia je obec Kobylnice s počtom obyvateľov 98. Ďalej do združenia patria nasledovné obce s počtom obyvateľov k 31.12.2014: Brezov (386 obyv.), Dukovce (264 obyv.), Fijaš (138 obyv.), Kalnište (556 obyv.), Kuková (723 obyv.), Lascov (538 obyv.), Lúčka (513 obyv.), Lužany pri Topli (260 obyv.), Marhaň (948 obyv.), Matovce (123 obyv.), Mičakovce (148 obyv.), Okružle (648 obyv.), Radoma (444 obyv.), Soboš (148 obyv.), Štefurov (111 obyv.), Valkovce (219 obyv.), Železník (467 obyv.), Želmanovce (339 obyv.).

Hustota osídlenia dosahuje 79 osôb na 1 km², čo je oproti priemeru SR menej o 29 osôb na 1 km² a menší o 8 osôb oproti priemeru PSK. Nadmorská výška obcí je v priemere od 160 do 280 m n. m. Najnižší bod je v katastrálnom území Mičakovce – osada Tarbaj 170 m.n.m., najvyšší bod je Kamenná Soboš s nadmorskou výškou 485 m.n.m.

Rozloha územia je 15 617 ha. Z čoho 53,57 % zaberá poľnohospodárska pôda, 37,98 % lesná pôda, 2,32 % vodné plochy, 4,08 % zastavané územie a 2,05 % ostatné územie.

Na základe uvedenej štruktúry je v území rozvinutá poľnohospodárska výroba a drevospracujúci priemysel. Nerastné bohatstvo územia je vo veľkej miere nepreskúmané. V súčasnosti je zastúpené ložiskami štrkopieskov, v obmedzenom množstve tehliarskych surovín a pieskocov.

3 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Z hľadiska administratívneho členenia je obec súčasťou okresu Svidník a Vyššieho územného celku Prešov.

Tabuľka 2 Základná charakteristika obce

Základná charakteristika obce Želmanovce (k 31.12.2014)	
Kód obce	519 995
Názov okresu	Svidník
Názov kraja	Prešovský kraj
Štatút obce	obec
PSČ	086 44
Telefónne smerové číslo	054
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1371
Nadmorská výška obce	235 m.n.m.
Celková výmera územia obce [m ²]	4 652 537
Hustota obyvateľstva na km ²	72,86
Zdroj: OcÚ Želmanovce	

Obec Želmanovce je vytvorená jedným sídlom a jedným katastrálnym územím, ktoré združuje občanov s trvalým pobytom, podnikateľov a členov občianskych a záujmových združení. Obec je súčasťou Prešovského samosprávneho kraja a po územnej reorganizácii od roku 1997 patrí do okresu Svidník. Pri výkone samosprávy sa riadi ustanoveniami zákona č. 369/1990 Zb. Obec ma volené 5 členné zastupiteľstvo. Na čele obce je starostka.

Zastupiteľstvo, starostka obce, členovia komisí ako i podnikatelia a zástupcovia združení vytvárajú spolu s aktívnymi občanmi tvorivú silu pri zabezpečovaní a spracovaní PHRSR, ktorý sa spracováva v súlade s prioritami a cieľmi ustanovenými v Národnej stratégii rozvoja SR, s PHRSR Prešovského samosprávneho kraja ako i s Integrovanou stratégiou rozvoja územia (CLLD) MAS Topoľa, o. z., ktorej aktívnym členom je aj obec Želmanovce. Neoddeliteľná súčinnosť pri tvorbe RIUS a PHRSR tak vytvára optimálny priestor pre dosiahnutie lepších životných podmienok obyvateľov obce, najmä rozvojom podnikateľských aktivít s cieľom znižovania nezamestnanosti a to využívaním vlastných prírodných a ľudských zdrojov, efektívnym využitím vlastných a cudzích finančných zdrojov zo ŠR a Eurofondov, najmä z Programu rozvoja vidieka a iných Operačných programov v Programovacom období 2015 – 2020.

Realizáciou týchto opatrení je predpoklad na dosiahnutie strategického cieľa, ktorý obyvatelia chcú dosiahnuť v roku 2024.

3.1 HISTÓRIA OBCE

Obec sa písomne prvý krát spomína v dokumente z roku 1354, kde kráľ Ľudovít I. nariadil Petrovi Cudarovi, vtedajšiemu županovi Šarišskej stolice, aby vrátil synom Čela, zemanom z Komloša (Chmeľovej) dediny, ktoré im zabral z poverenia kráľa. Vrátenie sa vzťahovalo aj na dedinu Želmanovce. Z obsahu uvedeného dokumentu je zrejmé, že Želmanovce existovali už v prvej polovici 14. storočia a vystupuje pod maďarským názvom v zmysle Želmanova Poruba. Z neho vyplýva, že dedinu založili usadlíci podľa zákupného práva so šoltýsom Želmanom.

V neskorších listinách z druhej polovice 14. a prvej polovice 15. storočia sa táto dedina vyskytuje pod druhým maďarským názvom z roku 1371 Salamonfalwa v zmysle Želmanova Ves. V listinách z 15. – 16. storočia sa vyskytuje pod tretím maďarským názvom Zalman (1402). Hoci je evidentné, že základom všetkých názvov bolo osobné meno Želman, nemožno zistiť, či ním bol, zeman, alebo šoltýs. V každom prípade obec vznikla v druhej polovici 13. storočia.

V 14. storočí patrila obec zemanom z Komloša, v 15. – 16. storočí najmä Bánovcom a Bagošovcom z Kukovej, ale aj Kalnášiovcom a iným.

Tunajšie sedliacke domácnosti boli v roku 1427 zdanené daňou kráľovi od 21 port, takže Želmanovce boli stredne veľkou dedinou. Neskôr sa väčšina sedliakov odsťahovala alebo stratila pozemky a upadla medzi želiarov. V rokoch 1543, 1567 a 1588 sedliakov okrem richtára zdanili od 5, 3, resp. 2,5 porty, pričom v roku 1567 hospodárilo sedem domácností – richtárova na celej a ostatné na polovičných usadlostiach. V tých rokoch tu bolo 5, 7 a 3 želiarske domácnosti. Sídlisko v roku 1600 pozostávalo zo 7 obývaných poddanských domov. Koncom 16. storočia bola malou dedinou s výlučne poddanským obyvateľstvom. V 19. storočí dedinu mali vo vlastníctve opäť Bánovci.

Terajšia podoba názvu obce sa začala používať v 18. storočí (1773 Zelmanowcze) a v roku 1927 sa ustálil názov Želmanovce, maď. Zsalmány.

Pamiatky v obci

Klasicistický kaštieľ bol postavený okolo roku 1820. Je to prízemná bloková stavba s predstavaným stĺpovým portikom na hlavnej fasáde. Portikus je tvorený štvoricou dórskeho kanelovaných stĺpov a je ukončený trojuholníkovým tympanónom so štylizovaným zuborezom a kamenným reliéfom rodinného erb.

Súčasťou kaštieľa je historický park, z ktorého sa zachovala časť lipovej aleje a niekoľko pôvodných drevín. Unikátnou časťou parku je kompaktná porastová hmota (lesný celok) v okrajovej časti, ktorá tvorila pohľadový uzáver pri výhľadoch z parku a zároveň tvorila plynulý prechod medzi upravovanou a prirodzene rastúcou zeleňou. V tomto parku sa nachádzala dnes už neexistujúca budova koniarne.

Oproti vstupu do kaštieľa je za cestou dom správcu panstva a hospodárske zázemie sídla. Táto stavba plnila hospodársku aj obytnú funkciu. Dom má tri obytné miestnosti a kuchyňu. Jedna z miestností slúžila na ubytovanie sezónnych robotníkov. Vo všetkých miestnostiach sú trámové stropy a kachľové pece. Hospodársku časť domu tvorili maštale a priestor pre koče.

3.2 SYMBOLY OBCE

Erb obce

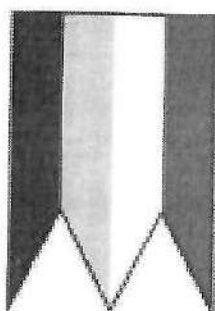
V modrom štíte vpravo zlatý snop, sprava obopätý pravošikmým strieborným kosákom so zlatou rukoväťou, vľavo strieborný obrátený ohliadajúci sa Baránok v zlatej zbroji, držiaci pred sebou zlatú pravošikmú krížovú žrd s obrátenou striebornou, do troch jazykov vybiehajúcou zástavou so znamením červeného gréckeho tlapovitého kríža.

Pečať obce

Pečať obce Želmanovce je okrúhla, uprostred s obecným symbolom a kruhopolisom OBEC ŽELMANOVCE.

Vlajka obce

Vlajka obce pozostáva zo štyroch pozdĺžnych pruhov vo farbách červenej, bielej, žltej a modrej. Vlajka má pomer strán 2 : 3 a bude ukončená tromi cípmi siahajúcimi do tretiny hĺbky vlajky.

Zástava obce

Zástava obce Želmanovce má rovnakú kompozíciu ako vlajka, pomer strán ale nemusí byť vždy 2 : 3, zástava môže byť aj dlhšia. Zástava na rozdiel od vlajky je vždy pevne spojená so žrďou, stožiarom.

Štandarda starostu obce

Štandarda starostu obce Želmanovce má takmer podobu štvorca, jej výška sa však proporčne rovná výške štítu a šírka zase šírke štítu. Je na nej erbové znamenie obkolesené pruhmi obecných farieb.

3.3 PRÍRODNÉ POMERY

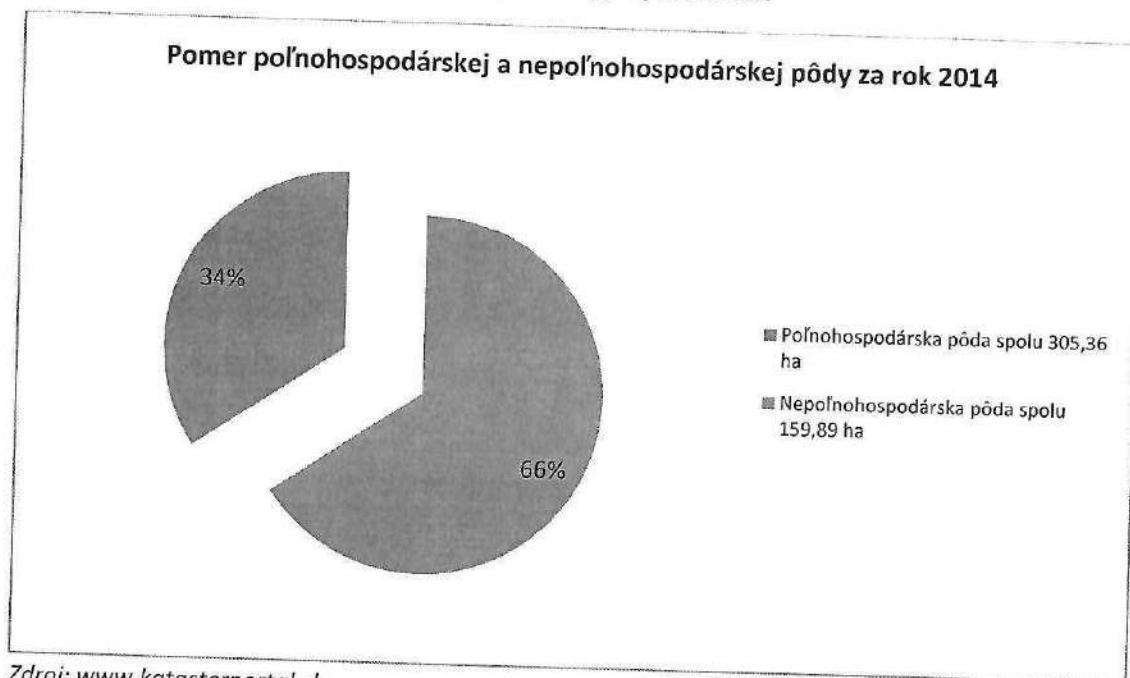
Želmanovce ležia na východnom Slovensku, v juhozápadnom okraji Nízkych Beskýd v údolí potoka Tople, v Ondavskej vrchovine, 8 km na západ od Giraloviec, v nadmorskej výške okolo 235 m.

Mierne zvlnený pahorkatinný povrch chatára tvorí treťohorný flyš so súvislým pokryvom svahových hĺn. Lesný porast s prevahou buka a borovice je v južnej časti. Severne od obce je malý borovicový park.

3.4 VYUŽITIE KRAJINY OBCE

Celková plocha riešeného územia je tvorená zo 66 % poľnohospodárskou pôdou o výmere 305,36 ha a zvyšných 34 % predstavuje nepoľnohospodárska pôda s výmerou 159,89 ha.

Graf 1 Pomer poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy za rok 2014

Zdroj: www.katasterportal.sk

Pôdny fond riešeného územia nám znázorňuje nasledujúca tabuľka. Najväčšiu časť poľnohospodárskej pôdy tvorí orná pôda (46,58 %) a TTP (15,93 %). Malú časť tvoria aj záhrady (spolu 3,12 %). V súvislosti s tým, že dané územie sa nachádza v mierne teplotnom pásme, ktorého klíma je zaradená do teplotne horského typu, sa tu nevyskytujú chmelnice ani vinice. V rámci nepoľnohospodárskej pôdy tvoria najväčšiu časť lesné pozemky (26,48 %) ďalej zastavané plochy (3,97 %), vodné plochy (2,79 %) a ostatné plochy (1,13 %). Lesné pozemky sú vo vlastníctve urbáriátov, cirkvi, súkromných vlastníkov a štátu. Jednotlivé správy lesa zabezpečujú jeho správnu funkciu, ochranu a prirodzenú obnovu.

Tabuľka 3 Pôdny fond riešeného územia za rok 2014

Pôdny fond	Rozloha (ha)	Rozloha (%)
Poľnohospodárska pôda		
- orná pôda	216,71	46,58
- chmelnice	0	0
- vinice	0	0
- záhrady	14,52	3,12
- ovocné sady	0	0
- trvalo trávne porasty	74,13	15,93
Poľnohospodárska pôda spolu:	305,36	65,63
Nepoľnohospodárska pôda		
- lesné pozemky	123,22	26,48
- vodné plochy	12,97	2,79
- zastavané plochy	18,45	3,97
- ostatné plochy	5,25	1,13
Nepoľnohospodárska pôda spolu:	159,89	34,37
Celkom:	465,25	100

Zdroj: www.katasterportal.sk

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Kataster obce pokrýva 123 ha lesa. V lesoch je typická karpatská flóra s listnatými stromami, kde prevažuje buk, hrab, breza, osika, sosna, agát, smrekovec opadavý, dub a zriedkavo aj smrek. Z oblasti fauny prevláda vysoká zver (jelenia a srnčia) a diviacia, z úžitkovej zveri zajac poľný, dravec: líška, kuna skalná a kuna hôrna, jazvec, rys, vlk. V súčasnosti sa čoraz častejšie vyskytuje aj medveď hnedý. Pernatá zver: bažant, jarabica, kurobka, sluka lesná, močiarnica mekotavá, bocian biely a bocian čierny, volavky, čajky. Dravce: jastrab, sokol, sova, krkavec čierny, vrana, kavka, kuvičok vrabčí. Sťahovavé: lastovička beloritka a ostaté sťahovavé spevavé vtáctvo.

Ochrana kvality ovzdušia

Občania aj predstavitelia obce začínajú výraznejšie uvažovať o využívaní ľahšie dostupných domácich, ekologicky čistých, ale hlavne lacnejších palív a energií, napr. obnoviteľné a alternatívne zdroje energie. Najvhodnejšou je biomasa, palivové drevo a drevný odpad. Stúpa záujem aj o alternatívne zdroje energie (slnečná energia, veterná energia, tepelné čerpadlá, bioplyn...). Zatiaľ sú využívané nepatrne a aj v blízkej budúcnosti budú mať iba charakter doplňujúceho spektra klasických palív a energie.

Ochrana kvality vôd

Územie obce patrí do povodia rieky Topľa – rieka Ondava. Najvýznamnejším vodným tokom je Topľa. Topľa nespôsobuje väčšie problémy pri návaloch dažďových vôd. Odpadové vody z domácností, hospodárskych a poľnohospodárskych zariadení sú odvádzané domovými čističkami.

Odpadové hospodárstvo

Obec nemá významného producenta komunálneho odpadu. Program odpadového hospodárstva - zapojením sa do separovaného zberu znížiť náklady spojené s vývozom a uložením tuhého komunálneho odpadu a využitím druhotných surovín znížiť náklady na získavanie nových surovín na výrobu nových tovarov, a tým menej znečisťovať životné prostredie – vytvorilo mesto Giraltovice a obec sa doňho zapojila. Triedi sa sklo, plasty, autobatérie, biela technika, bioodpad a žiarivky atď. Odvoz tuhého komunálneho odpadu zabezpečuje Mestský podnik služieb, s.r.o. Giraltovice

Chránené územia

Katastrálne územie obce sa nachádza na území, na ktorom podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny platí I. stupeň územnej ochrany (všeobecná ochrana).

3.6 OBYVATEĽSTVO A ŠTRUKTÚRA OSÍDLENIA

Analýza demografického vývoja v obci Želmanovce, vychádzajúc z údajov v Tabuľke , poukazuje na pomerne stabilný vývoj počtu obyvateľov za posledných 7 rokov. Najvyšší podiel tvorí každý rok obyvateľstvo v produktívnom veku (15 – 64 rokov).

Tabuľka 4 Vývoj počtu obyvateľov v obci Želmanovce

OBYVATEĽSTVO					
rok	pohlavie	predproduktívne v %	produktívne v %	poproduktívne v %	spolu v %
2014	muži	9,7	35,9	5,8	51,4
	ženy	9,4	28,3	10,9	48,6
2013	muži	9,9	35,7	5,8	51,4
	ženy	9,6	28,1	10,9	48,6
2012	muži	9,9	36,7	5,4	52,0
	ženy	9,0	28,6	10,4	48,0
2011	muži	10,1	36,6	5,4	52,1
	ženy	8,9	28,6	10,4	47,9
2010	muži	10,4	36,5	5,3	52,5
	ženy	9,0	28,4	10,4	47,8
2009	muži	10,5	35,9	5,5	51,9
	ženy	9,0	28,6	10,5	48,1
2008	muži	10,5	35,9	5,5	51,9
	ženy	9,0	28,6	10,5	48,1

Zdroj: OcÚ Želmanovce

Graf 2 nám znázorňuje vývoj počtu obyvateľov v obci Želmanovce za posledných sedem rokov, kde môžeme vidieť iba malé odchýlky.

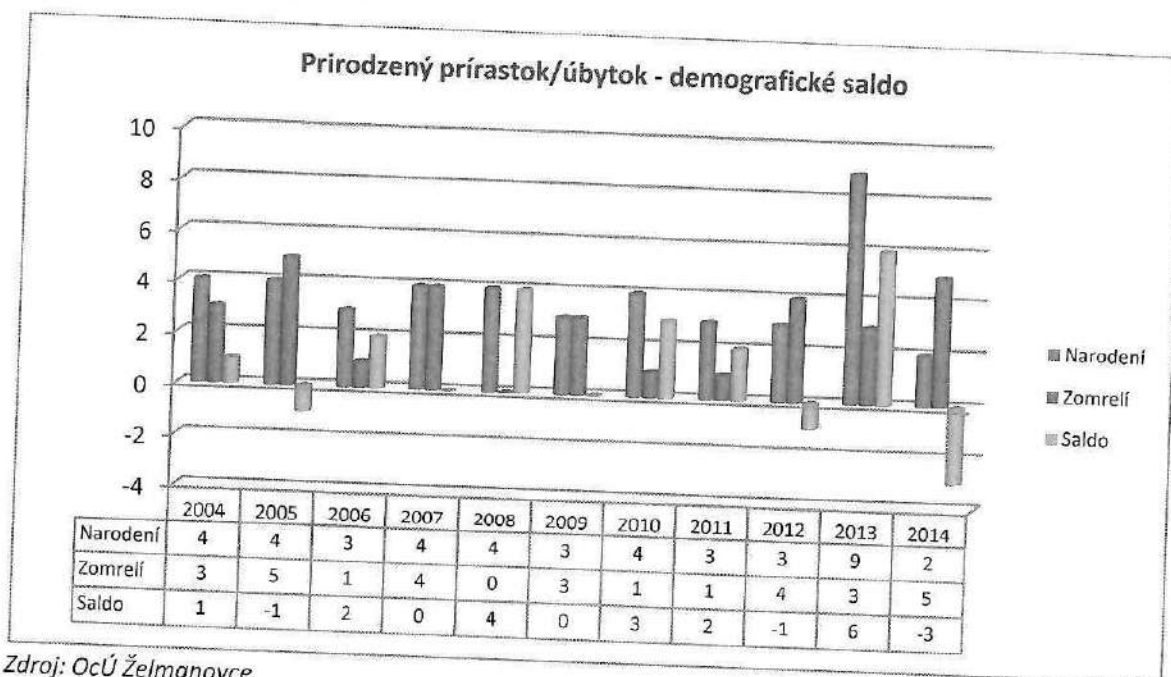
Graf 2 Vývoj počtu obyvateľov

Zdroj: OcÚ Želmanovce

Prírodný prírastok ako výsledok reprodukcie obyvateľstva, ktorý predstavuje rozdiel medzi počtom živonarodených a zomrelých obyvateľov dosahuje v poslednom období rokov 2004-2014 prevažne kladné hodnoty.

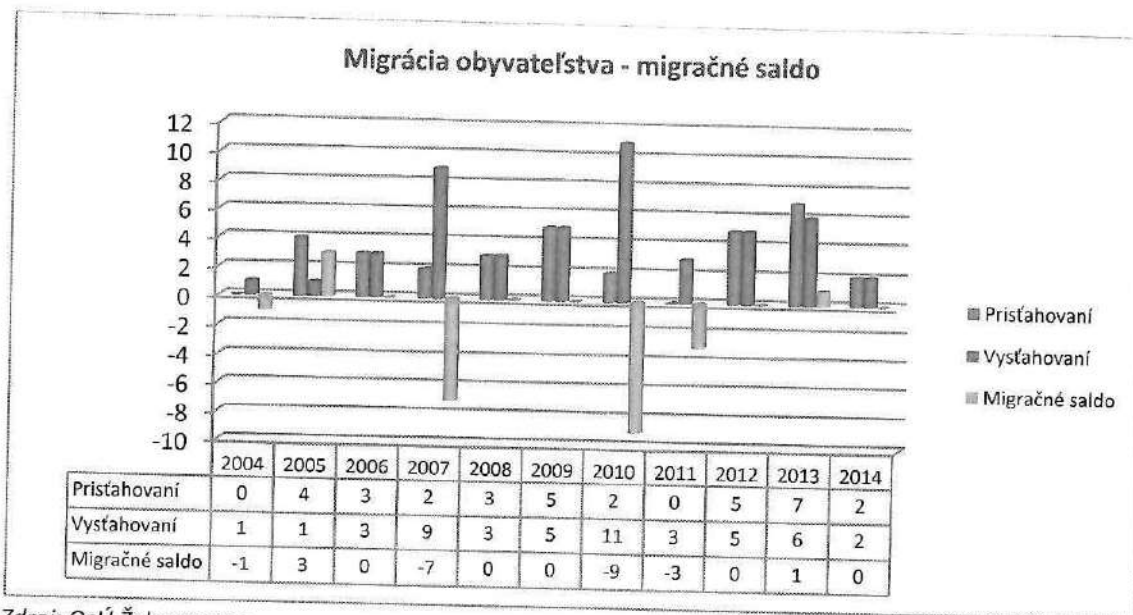
Graf 3 Prírodný prírastok/úbytok

Zdroj: OcÚ Želmanovce

V rámci migrácie obyvateľov Želmanoviec dochádza v priebehu niekoľkých rokov skôr k vysťahovalectvu, čo môže byť spôsobené tým, že ľudia odchádzajú do zahraničia a iných miest na Slovensku. V dôsledku nedostatku pracovných príležitostí pre mladých, dochádza k vysťahovalectvu práve tejto vekovej skupiny obyvateľstva.

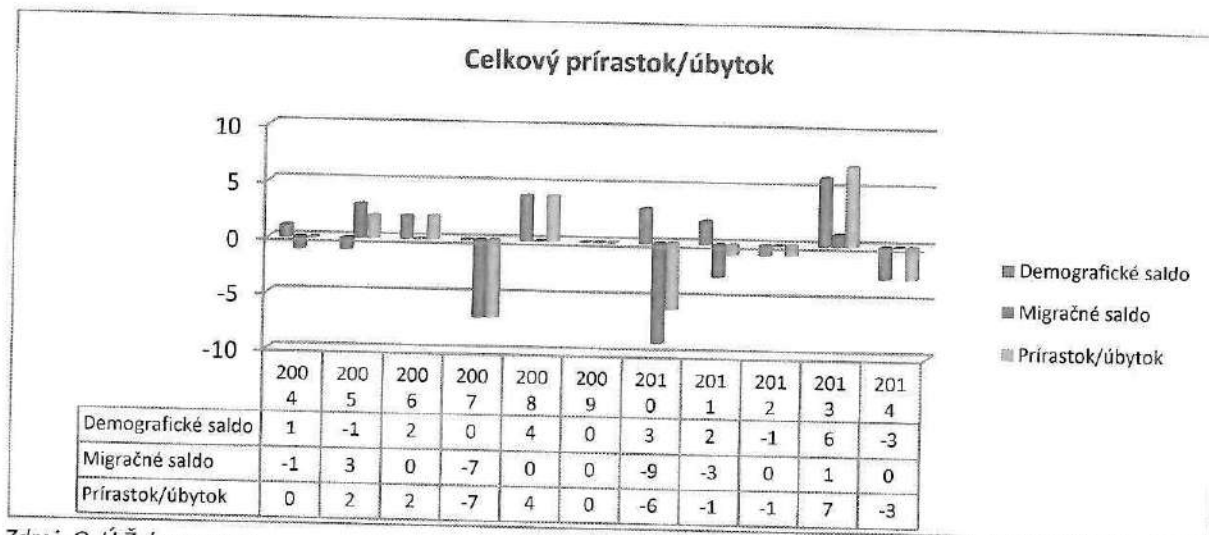
Graf 4 Migračné saldo

Zdroj: OcÚ Želmanovce

Celkový prírastok obyvateľstva je súčet prirodzeného prírastku a migračného salda. V obci Želmanovce v období rokov 2004 – 2014 prevažovali negatívne hodnoty celkového prírastku. Celkové úbytky pozorujeme v rokoch 2007, 2010, 2011, 2012 a 2014. Veľký podiel na úbytku obyvateľstva má hlavne sťahovanie sa obyvateľstva za prácou. Ide prevažne o mladých ľudí, ktorí po ukončení štúdia nenašli uplatnenie v našom regióne ani v jeho blízkom okolí. Dôvodom je nízky počet firiem a zamestnávateľov.

Graf 5 Celkový prírastok/úbytok

Zdroj: OcÚ Želmanovce

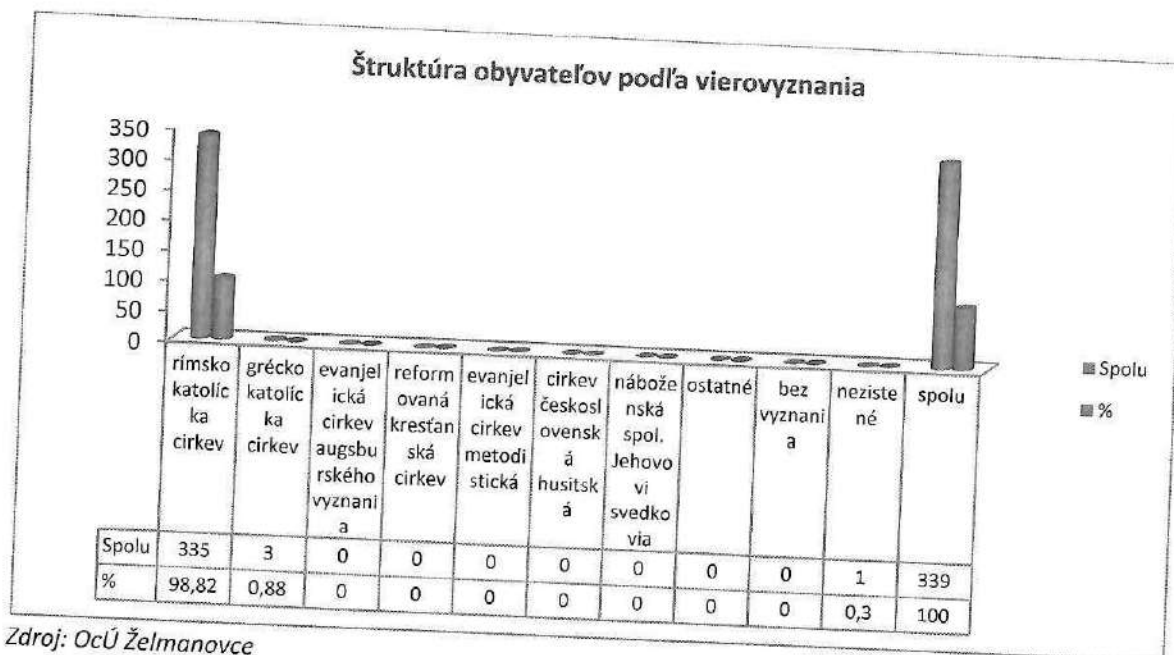
Tabuľka 5 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov

Rok	2020	2040
Počet obyvateľov	345	360

Zdroj: OcÚ Želmanovce

Z celkového počtu obyvateľov tvoria najpočetnejšiu skupinu obyvatelia rímskokatolíckeho vierovyznania (98,82 %). Gréckokatolíckeho vierovyznania je 0,88 % obyvateľov a jeden je nezistený.

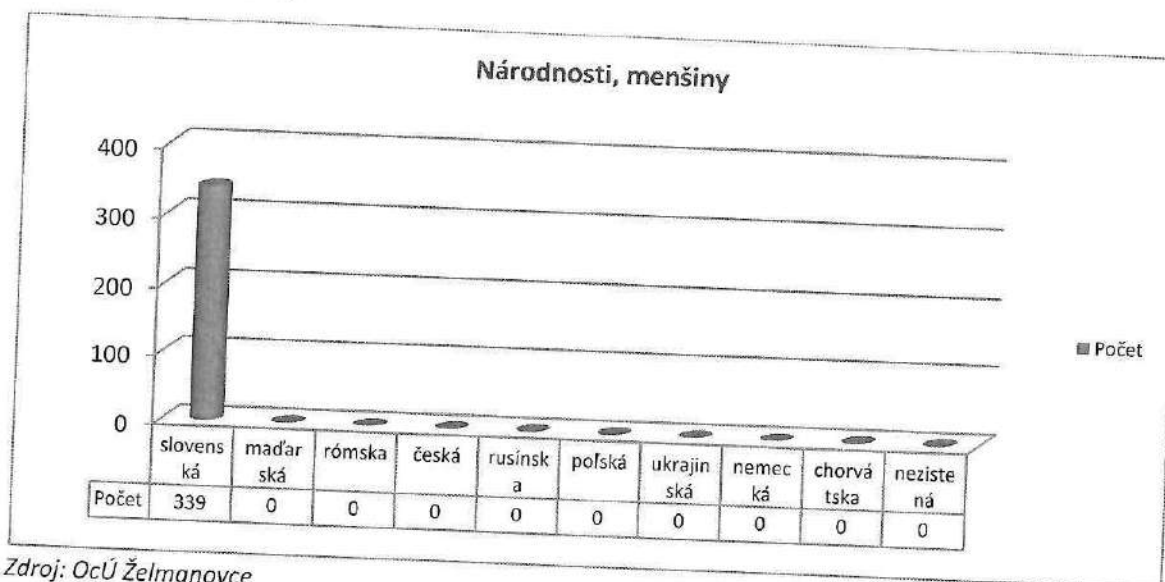
Graf 6 Vierovyznanie

Zdroj: OcÚ Želčanovce

Z pohľadu národností sa všetci obyvatelia obce hlásia k slovenskej národnosti. Z hľadiska národností tu tým pádom nedochádza k žiadnym konfliktom.

Graf 7 Národnosti, menšiny

Zdroj: OcÚ Želčanovce

3.7 VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

Školské vzdelanie je odrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti a odráža celkové ekonomické, hospodárske a sociálne pomery. S nárastom počtu vysokých škôl rastie aj vzdelanostná štruktúra obyvateľstva. V obci Želčanovce má 31,56 % obyvateľstva ukončené učňovské vzdelanie (bez maturity), 20,06 % tvoria deti do 16 rokov, 14,46 % má ukončené základné vzdelanie, 11,21 %

stredné odborné (s maturitou), 6,78 % úplné stredné všeobecné, 5,61 % vysokoškolské (bakalárske, magisterské, inžinierske, doktorské, doktorandské), 4,72 % úplné stredné učňovské (s maturitou), 1,89 % úplné stredné všeobecné a 1,14 % úplné stredné učňovské (s maturitou). Ostatní bez udania školského vzdelania tvoria 0,38 % a 0 % obyvateľstva je bez školského vzdelania. Vid'. Tabuľka 6 .

Tabuľka 6 Vzdelanie

Najvyššie skončený stupeň školského vzdelania	spolu	v %
základné	49	14,46
učňovské (bez maturity)	107	31,56
stredné odborné (s maturitou)	38	11,21
úplne stredné učňovské (s maturitou)	16	4,72
úplne stredné odborné s maturitou	14	4,13
úplne stredné všeobecné	23	6,78
vyššie	5	1,47
vysokoškolské bakalárske	6	1,77
vysokoškolské (magisterské, inžinierske, doktorské)	13	3,84
vysokoškolské doktorandské	0	0
vysokoškolské spolu	19	100
vysokoškolské podľa zamerania	0	0
- univerzitné	5	26,32
- technické	0	0
- ekonomické	1	5,26
- poľnohospodárske	0	0
- ostatné	13	68,42
ostatní bez udania školského vzdelania	0	0
ostatní bez školského vzdelania	0	0
deti do 16 rokov	68	20,06
úhrn	339	100

Zdroj: OčÚ Želmanovce

Na území MAS Topoľa absentujú veľké a stredné podniky, ktoré zamestnávajú viac ako 250 zamestnancov. Spôsobuje to veľmi nízky počet priemyselných podnikov a domácich i zahraničných investorov, ktorí by vytvorili nové pracovné miesta. Najväčším zamestnávateľom regiónu je RIKOSTAV, s.r.o., ktorý sa špecializuje na výrobu, predaj a prenájom obytných, kancelárskych, sanitárnych a skladových kontajnerov a na výrobu montovaných domov. Väčším blízkym zamestnávateľom je firma LIGENZA, s. r. o., Kuková, vyvážajúca výrobky do zahraničia

Dôležitým zamestnávateľom obyvateľov obce Želmanovce je odvetvie stavebníctva, kde je zamestnaných 25,95 % obyvateľstva, prevažne mimo regiónu. V odvetví priemyselnej výroby pracuje 17,56 % obyvateľstva. V tabuľke uvádzame ďalšie informácie o odvetviach, kde sú zamestnaní obyvatelia obce Želmanovce.

Tabuľka 7 Odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	spolu	v %
poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	0	0
lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	4	3,05
ťažba nerastných surovín	0	0
priemyselná výroba	23	17,56
výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	2	1,53
stavebníctvo	34	25,95
veľkoobchod a maloobchod	8	6,11
hotely a reštaurácie	3	2,29
doprava, skladovanie a spoje	9	6,87
peňažníctvo a poisťovníctvo	2	1,53

nehnuteľnosti, prenájmanie a obchodné služby	1	0,76
verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	4	3,05
školsťvo	6	4,58
zdravotníctvo a sociálne starostlivosť	6	4,58
ostatné verejné, sociálne a osobné služby	23	17,56
EA bez udania odvetví	6	4,58
spolu	131	100

Zdroj: OcÚ Želmanovce

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov, v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonávajú politiku zamestnanosti.

ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôsobovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR vo Svidníku a v Bardejove pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných.

Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (AFTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov AFTP podporuje predovšetkým vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva 2 nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Podnikateľské subjekty v obci

Pred rokom 1989 sa v meste Giraltovce nachádzali výrobné podniky ako napríklad Kožiarske závody, poľnohospodárske družstvo a iné prevádzky, ktoré poskytovali zamestnanie obyvateľom zo širokého okolia, preto sa v samotnej obci nezriadila žiadna väčšia prevádzka, ktorá by bola schopná zamestnať obyvateľov obce. V súčasnom období sa v obci pôsobia nasledovné podnikateľské subjekty: Jozef Mihalčín- LUKA, Výroba zámkov a pántov, Marek Bača - BAMA-STAV, Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce, Janka Bačová - POTRAVINY, Štefan Bača - HOSTINEC STEFANO.

3.8 BÝVANIE – VYBAVENOSŤ DOMÁCNOSTÍ

Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 tvorilo obec Želmanovce 78 hospodáriacich domácností. Obývaných bytov bolo spolu 76, obývaných bytov v rodinných domoch 76 a spolu domov 76.

Tabuľka 8 Hospodáriace domácnosti

	Hospodáriace domácnosti	Obývané		
		byty		domy
		spolu	v rodinných domoch	
ŽELMANOVCE	78	76	76	76

Zdroj: www.statistics.sk

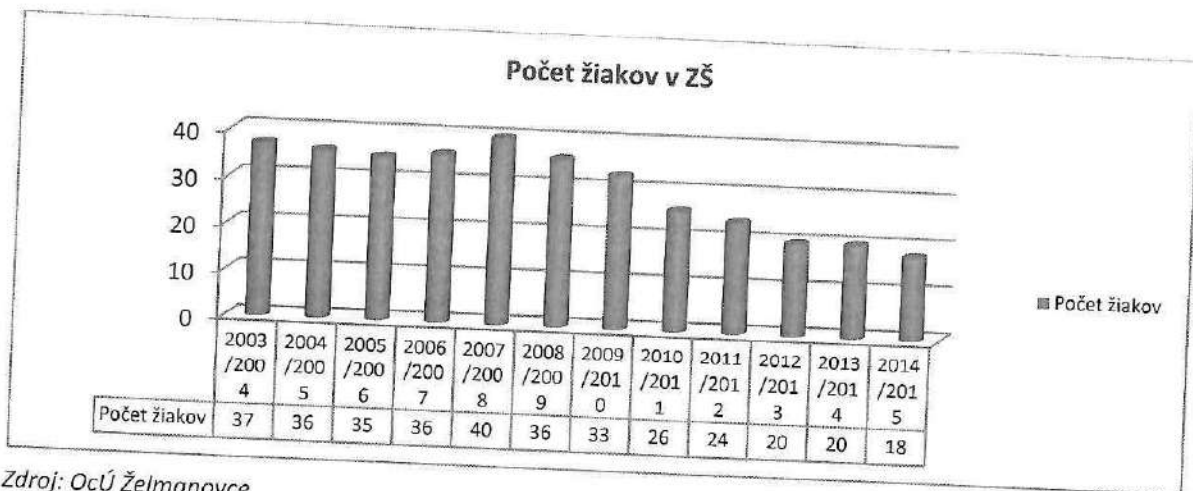
Domový a bytový fond

Obec má typické vidiecke rozdelenie bytového fondu. Nové domy, postavené po roku 1970, sú dobre vybavené po stránke technickej, hygienickej aj estetickej s vysokým štandardom bývania a počtom obývaných miestností. Väčšina je využívaná len čiastočne alebo vôbec, a tak vytvára prirodzenú supraštruktúru rozvoja cestovného ruchu vo vidieckom prostredí. Základným problémom je, že obyvateľstvo nie je pripravené prijať hostí – účastníkov cestovného ruchu do svojich obydlí.

3.9 ŠKOLSTVO

V obci je zriadená Materská škola a Základná škola pre žiakov 1. – 4. ročníka. Bližšie informácie o počte žiakov uvádza nasledujúci Graf 8.

Graf 8 Počet žiakov v ZŠ

Zdroj: OcÚ Želmanovce

Žiaci 5.-9. ročníka navštevujú základnú školu v Kračúnovciach a v Gíraltovciach. Mesto Gíraltovce, ktoré je vzdialené od obce 8 km, tvorí základňu hlavne pre stredoškolačkov. Mládeži umožňuje stredoškolské štúdium na Súkromnej strednej odbornej škole a na Gymnázii. Umeleckú prípravu pre žiakov z okolia a samotnej obce poskytuje Detašované pracovisko Základnej umeleckej školy z Hanušoviec nad Topľou. Časť žiakov však i naďalej navštevuje ZUŠ v Gíraltovciach.

Zdravotne postihnuté deti majú možnosť navštevovať Spojenú základnú školu v Gíraltovciach a Komunitné centrum pre zdravotne postihnutých.

3.10 KULTÚRA A ŠPORT

Pravidelne sa v obci konajú tieto podujatia: Deň matiek, Deň detí, Oslava sv. Mikuláša. V oblasti spoločenského a športového vyžitia občanom chýbajú oddychové zóny (upravené chodníky s lavičkami, altánky, piknikové plochy a pod.). Úplne absentuje rekreačné zázemie.

3.11 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Za lekárskou starostlivosťou dochádzajú obyvatelia obce do rekonštruovanej Mestskej polikliniky v Giraltovcach, kde nadstavbou budovy pribudli nové odborné ambulancie. Najväčším poskytovateľom je firma ILB, s. r. o., ktorá zabezpečuje i zdravotnícke služby vo vedľajšom objekte. Podobne využívajú aj pohotovostnú službu, rýchlu zdravotnícku pomoc a sieť lekární.

Najbližšia nemocnica je v Prešove, ale spádová oblasť pre Želmanovce je nemocnica vo Svidníku. V obci chýba denný stacionár, no obyvatelia môžu toto zariadenie navštevovať v Giraltovcach. V meste Giraltove sa nachádza aj Komunitné centrum na pomoc sociálne znevýhodneným skupinám obyvateľstva.

V obci nie je dostatočne rozvinutá sociálna infraštruktúra. V obci nefunguje vývarovňa ani rozvoz stravy pre chorých a nevládných občanov. V obci nie sú zabezpečované žiadne terénne sociálne služby.

3.12 EKONOMIKA OBCE

Tabuľka č. 9 ukazuje príjmy a výdavky obce v schválených a upravených ukazovateľoch postupne od roku 2009 do roku 2013.

Tabuľka 9 Príjmy a výdavky obce

Rok	PRÍJMY		PRÍJMY skutočnosť	VÝDAVKY		VÝDAVKY skutočnosť	Výsledok hospodárenia
	schválené/úprava			schválené/úprava			
2009	150 571	203 960	202 779,03	150 571	203 960	190 257,60	4 670
2010	170 901	247 744	243 955,53	166 046	247 744	234 817,35	6 430
2011	192 935	194 108	194 348,01	192 935	194 108	190 312,18	-4 056
2012	181 131	156 500	156 353,38	181 131	156 500	155 270,55	-20 091,89
2013	142 906	170 000	171 141,39	142 906	170 000	171 086,42	-3 755,74

Zdroj: spoločná úradovňa Giraltove

3.13 SAMOSPRÁVA

Právomoci a kompetencie obce

Kompetencie obce (t.j. právomoc a pôsobnosť obce) sú dané:

- Ústavou Slovenskej republiky (najmä čl. 64 – 71)
- Zák. SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
- Platnou právnou úpravou SR
- Všeobecne záväznými nariadeniami obce na úseku samosprávnych činností (čl. 71 ods. 2 Ústavy SR)

Organizačná štruktúra obce

Súčasné zriadenie verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Želmanovce. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostky obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom.

Najvyšším výkonným orgánom obce je starostka, ktorú volia obyvatelia obce na 4 roky. Starostkou obce Želmanovce je Anna Stašková od roku 2014. Zástupkyňou starostky je Iveta Ivanisková.

Obecné zastupiteľstvo má 5 poslancov, ktorí sú volení obyvateľmi obce na obdobie 4 rokov. Poslancami pre volebné obdobie 2014 – 2018 sú: Bača Štefan, Bačová Katarína, Feňak Ľubomír, Marek Jurč, Iveta Ivanisková. Hlavným kontrolórom obce je Mgr. Jozef Kozák.

Obec má zriadené obecné komisie:

- Komisia finančná a pre správu obecného majetku
- Komisia ochrany verejného poriadku
- Komisia školstva, kultúry, telovýchovy a mládeže
- Komisia pre životné prostredie.

3.14 TRH PRÁCE

Prechodom slovenskej ekonomiky na trhovú formu sa prejavili v značnej miere aj negatívne zmeny. Najvýraznejšie obyvateľstvo obce zasiahla nezamestnanosť. Najmä dlhodobá nezamestnanosť je sociálnym, kultúrnym, ekonomickým a psychologickým problémom i v samotnej obce.

Územie obce patrí do pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejove s detašovaným pracoviskom vo Svidníku a vysunutým pracoviskom v Gíraltovciach. Zaoberá sa aj aktívnou politikou trhu práce. Okrem toho vyhodnocuje trh práce v obciach a mestách celého okresu, eviduje nezamestnaných, sprostredkováva zamestnanie, poskytuje poradenské služby a organizuje rekvalifikačné kurzy. Tabuľka 11 ukazuje prehľad o počte nezamestnaných v posledných šiestich rokoch.

Tabuľka 10 Nezamestnanosť

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Želmanovce	31	30	26	40	29	32

Zdroj: ÚPSVaR Gíraltovce

3.15 TECHNICKÁ, TECHNOLOGICKÁ A DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Technická infraštruktúra

Obec Želmanovce je od roku 2000 plynofikovaná, napojená na rozvody SPP, a.s., závod Košice. V obci je vybudovaný verejný vodovod. Občania využívajú aj zásobovanie vodou z vrтанých a z

kopaných studní. Systém likvidácie odpadových vôd je čiastočne vyriešený. Od roku 1996 je v obci funkčná kanalizačná sieť s podomovými čističkami odpadových vôd. V obci nie sú iné zdroje energie – vodné ani veterné, či ďalšie alternatívy. Dodávku a rozvod elektrickej energie zabezpečuje Východoslovenská energetika, a.s. Prešov.

Stav telefónnej siete je dostačujúci. Územie obce je pokryté signálmi mobilných operátorov Orange, a.s., T-mobile a O2 vo vyhovujúcom stave. Káblová televízia v obci je zavedená. Internetové pripojenie objektov obce a obyvateľov v domácnostiach je formou DSL telekomunikačným pripojením na IT city Prešov alebo WI-net Raslavice.

Verejné osvetlenie je vo vyhovujúcom stave, vyžaduje výmenu len časti svietidiel. Miestny rozhlas, ktorý využíva najmä samospráva na informovanie občanov prešiel rekonštrukciou.

Tabuľka 11 Vybavenosť obce technickou infraštruktúrou k 31.12.2014

infraštruktúra	obec
cestná sieť v km	4,8
cesty 1. kategórie	0
cesty 2. kategórie	0
Ostatné	4,8
železničná sieť v km	0
plyn v m	2035
kanalizácia v m	Nie
ČOV	Nie
vodovod v m	1300
vodný zdroj	Verejný vodovod
zber TKO	
- klasický	Áno
- separovaný	Áno
domové ČOV	Áno
spôsob vykurovania	Plyn, tuhé palivo
vedenie elektrickej energie	
- vzdušné	Áno
- káblové	-
železničná stanica	Nie
vlakové spoje	Nie
železničná zastávka	Nie
autobusová stanica	Nie
autobusové spojenie	Áno
- z toho expresné	Nie
telefónny rozvod	Áno
rozhlas	Áno
káblová TV	Áno
regionálne trasy TI	Nie
medzinárodné trasy TI	Nie

Zdroj: OcÚ Želmanovce

Dopravná poloha

Obec leží 4 km od hlavnej dopravnej tepny v lokalite – medzinárodnej cesty I. triedy č. 1/73 v smere Prešov – Giraltovce – Svidník – hraničný prechod slovensko-poľský na Dukle. Pôvodne v obci končila odbočka komunikácie 1/73, cesta III. triedy. V roku 1959 cestu spevnili v smere do Dukoviec, aj cez obec samotnú, povrch vysypali štrkom. Opravili most, dali asfaltový povrch a do Dukoviec ju predĺžili v roku 1963.

Koncom 70-ych rokov sa občania rozhodovali o pričlenení k niektorému okresu. Po rozhodnutí zostať v Bardejovskom okrese požiadali o vybudovanie cesty III. triedy do obce Stulňany. Cesta v katastri Dukoviec má dĺžku 0,5 km, v celkovej v dĺžke 2 km a šírke 12 vybudovali v roku 1981.

Spomínané komunikácie sú v správe Prešovského samosprávneho kraja. Údržbu vykonáva Prešovský samosprávny kraj. Miestne komunikácie pokrývajú obec s dĺžkou 2,5 km.

Dopravná obsluha

Autobusovú dostupnosť celoplošne zabezpečuje v obci autobusová doprava – Slovenská autobusová doprava Prešov, Bardejov a súkromné autobusové linky. V priebehu pracovných dní a dní pracovného pokoja je frekvencia spojenia buď zbytočne nahustená alebo nedostačujúca. Obyvatelia využívajú aj možnosť dopravného spojenia po ceste I. triedy 1/73.

V regióne nepremáva osobná ani dopravná železničná doprava. Najbližšie železničné stanice sú v Lipníkoch, Hanušovciach nad Topľou, v Prešove a v Bardejove.

4 IDENTIFIKÁCIA VONKAJŠÍCH FAKTOROV A ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V OBCI

Obec Želmanovce je súčasťou Prešovského samosprávneho kraja. Prešovský kraj má v rámci Slovenskej republiky najvyššiu pôrodnosť a najvyšší prirodzený prírastok obyvateľstva. Vplyvom migrácie je však celkový prírastok obyvateľstva len druhý najvyšší v SR. V poslednom období dochádza k úbytku populácie v predproduktívnom veku a nárastu populácie v produktívnom a poproduktívnom veku.

Prešovský samosprávny kraj patrí medzi kraje ktoré zaostávajú za rozvojom ostatných slovenských regiónov ako aj regiónov EU. Jeho úroveň HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily nedosahuje ani 40 % úrovne v súčasných krajinách EU. A aj keď náskok sa postupne znižuje, toto znižovanie je mierne a pri súčasných tempách rastu by hospodárstvo Prešovského kraja dosiahlo hladinu Európskej únie až v roku 2259.

Prešovský kraj sa na tvorbe celoštátneho hrubého produktu (HDP) podieľa objemom 9 čo je najmenší podiel zo všetkých krajov Slovenska.

Najvýznamnejším odvetvím hospodárstva Prešovského kraja je obchodná činnosť, ktorej sa v regióne venuje najviac podnikateľských subjektov. K významným hospodárskym odvetviám patrí aj spracovateľský priemysel, predovšetkým potravinársky, založený na poľnohospodárskej produkcii, odevný, textilný, drevospracujúci priemysel. V priemysle Prešovského kraja je zamestnaných približne 34 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Charakteristika špecifických stránok regiónu

Prešovský kraj je územím s veľkým prírodným potenciálom, množstvom historických pamiatok, ľudovou architektúrou a folklórom. Uvedené skutočnosti vytvárajú predpoklad pre rozvoj cestovného ruchu i na území MAS Topoľa. Obec Želmanovce je situovaná v prostredí Nízkych Beskýd, ktorá je obľúbenou destináciou pre turistiku. Vzhľadom na potenciál, ktorý má toto územie sú veľké rezervy v oblasti poskytovania najmä služieb vidieckeho CR a využívaním ubytovania v súkromí a vybudovania rodinných fariem a vhodnými ponukami i rozvoj agroturistiky.

Prešovský kraj je známy ako región plný turistických atrakcií. Je to región kúpeľov s vyše 400 minerálnymi a termálnymi prameňmi. Viac ako štvrtina všetkých kultúrnych pamiatok Slovenska sa nachádza práve na území Prešovského samosprávneho kraja. Okrem národných kultúrnych pamiatok v samotnom Prešove (detailne rozpísané v Podpornom dokumente) možno spomenúť mesto Bardejov s historickým centrom zapísaným v zozname svetového dedičstva UNESCO, Spišskú Kapitulu (UNESCO), stredoveké mesto Levoča s najvyšším dreveným oltárom na svete, jedinečný mestský hrad v Kežmarku, hrad Stará Ľubovňa zo 14-teho storočia, 26 drevených kostolíkov datovaných od 15-teho storočia, unikátne Opáľové bane v Dubníku, odkiaľ pochádza najväčší opál na svete, prešovské solné bane Solivary s technológiou zo 16. storočia, či Múzeum moderného umenia Andyho Warhola v Medzilaborciach.

V rámci rozlohy SR má Prešovský kraj rozlohu (18,3 %). Napriek tomu, že podiel Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja predstavuje súhrne iba 34,8 % podiel na území SR, v týchto krajoch žije viac ako 46 % obyvateľstva. Najhustejšie obývaným krajom SR je Bratislavský s hustotou obyvateľstva 301 obyvateľov na km² a najnižšia hustota obyvateľstva je v Banskobystrickom kraji (70 obyvateľov na km²) a Prešovskom kraji (70 obyvateľov na km²).

Z celkového počtu sídiel tvoria až 92,9 % sídla do 1 999 obyvateľov, z ktorých najmä v horských a podhorských oblastiach prevládajú malé vidiecke sídla. Štruktúra osídlenia sa vyznačuje veľkou početnosťou malých obcí, najmä v severnej a severovýchodnej polohe. Značná časť obcí (63), čo predstavuje 9,47 %, nedosahuje veľkostnú kategóriu 100 obyvateľov. 23 sídiel má štatút mesta.

Kraj sa rozprestiera v smere západ – východ. Dĺžkou 250 km približné trikrát prekonáva svoju šírku. Prešovský kraj má spoločné hranice s dvoma samostatnými štátmi, Poľskom (360 km), Ukrajinou (38 km) a s tromi slovenskými kraji, Košickým, Banskobystrickým a Žilinským samosprávnym krajom.

Povrch Prešovského kraja je výrazne členitý, s pomerne vysokými horami, z ktorých najvyššie sú Vysoké Tatry. Nachádza sa tu najvyššie položené mesto na Slovensku – 2 655 m vysoký Gerlachovský štít. Z celkovej výmery kraja 899 761 ha zaberá lesná pôda 49,1 %.

V bohatej a pestrej prírode Prešovského kraja sa nachádza množstvo chránených území. Najcennejšie sú národné parky – Tatranský národný park, Pieninský národný park a Národný park Poloniny, v juhozápadnom cípe zasahuje do územia kraj časť Národného parku Nízke Tatry.

Vo vekovej štruktúre je pre viaceré okresy Prešovského kraja, v porovnaní s ostatnými kraji a okresmi SR typický nadpriemerný podiel obyvateľstva v predproduktívnom a v produktívnom veku. Tento jav je charakteristický najmä v okresoch s vysokým podielom rómskeho obyvateľstva. V pohľavnej štruktúre obyvateľstva Prešovského kraja mierne prevládajú ženy (50,8 %).

Územie prešovského kraja je národnostne nehomogénne. Viac ako 9/10 predstavuje obyvateľstvo slovenskej národnosti. Najpočetnejšími menšinami sú rusínska a ukrajinská.

Z hľadiska medzinárodnej dopravy má Prešovský kraj významnú polohu na sever – juh, ale aj východ – západ. Prechádza ním dôležitý hlavný severný cestný koridor Bratislava – Žilina – Poprad – Prešov – Košice, v smere sever – juh východný medzinárodný koridor Poľsko – Stará Ľubovňa- Prešov a Poľsko – Svidník- Prešov, ktorý pokračuje po spoločnej trase do Košíc a Maďarska.

Čo sa týka leteckej dopravy na území regiónu je medzinárodné letisko Poprad, ktoré slúži hlavne pre región Tatier a ďalšie časti kraja majú letecké spojenie z medzinárodného letiska Košice.

Železničné trate medzinárodného, resp. celoštátneho významu sú Žilina – Košice – Medzilaborce a Plaveč – Prešov – Košice.

Verejnú autobusovú dopravu zabezpečujú linky Slovenskej autobusovej dopravy a linky súkromných prepravcov.

Kľúčové charakteristiky pre ďalší ekonomický rozvoj regiónu:

a) zaostávajúce miestne hospodárstvo

Príčiny zaostávania je možné rozdeliť do niekoľkých skupín:

- Nízka produktivita práce v sektoroch priemyslu a služieb
- Nízka miera využitia pracovných síl vzhľadom na vysokú nezamestnanosť, najmä v poľnohospodárstve
- Efektívnejšiemu rozvoju hospodárstva regiónu bráni aj nedostatočne vybudovaná infraštruktúra dopravných rýchlostných komunikácií.

b) nevyužitý rozvojový potenciál

Územie Prešovského samosprávneho kraja poskytuje veľký potenciál rozvoja a je schopný zvyšovať konkurencieschopnosť jeho hospodárstva. Medzi najsilnejšie stránky regiónu patria:

- Bohaté prírodné a kultúrno-historické danosti krajiny
- Strategická poloha na hranici troch krajín a v hraničnom pásme EÚ
- Mladá pracovná sila
- Priaznivé klimatické prostredie a pôdne pomery
- Výdatné zásoby minerálnych a liečivých prameňov a geotermálnych prameňov

c) únik mozgov

Stálym a pretrvávajúcim javom v regióne je dlhodobé vystahovávanie sa miestnych obyvateľov, ktoré súvisí s nízkou atraktivitou existujúcich pracovných miest a nízkou priemernou mzdou. Preto dochádza k problémom s udržaním kvalifikovanej pracovnej sily.

d) sociálne napätie

Sociálne napätie v marginalizovaných skupinách obyvateľstva ide ruka v ruku so zaostávajúcím hospodárstvom. Problémom je aj regionálne rozmiestnenie a dostupnosť zariadení sociálnych služieb, najmä ide o penzióny a domovy dôchodcov.

e) znečistenie životného prostredia

Životné prostredie PSK kraja, predovšetkým jeho juhovýchodná časť, patrí k najviac znečisteným oblastiam na Slovensku. Oveľa dôležitejšie je, že toto znečistenie rastie a môže ohroziť ekologickú stabilitu. Aktuálnym problémom Prešovského kraja je aj neustále ohrozenie ničivými záplavami.

STEEP faktory

V analýze vonkajšieho prostredia bola použitá STEEP analýza, ktorá posudzuje vonkajšie faktory v jednotlivých oblastiach. Ide o problémy na krajskej a celoštátnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj. Zmeny, ktoré v spoločnosti neustále prebiehajú tieto faktory neustále ovplyvňujú a preto ich nemožno posudzovať oddelene.

Tabuľka 12 STEEP analýza

faktory		
Sociálna oblasť	Hospodárska oblasť	Environmentálna oblasť
Sociálne faktory	Technologické a ekonomické faktory	Environmentálne faktory
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Demografické zmeny ▪ Zmeny v životnom štýle ▪ Oslabovanie tradičných hodnôt v rodine 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rýchle tempo inovácií technológií ▪ Postupná informatizácia spoločnosti ▪ Ekonomická kríza ▪ Nedostatočná kvalita podnikateľského prostredia v SR ▪ Slabá ekonomická výkonnosť PSK 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Globálne ekologické problémy ▪ Hrozba zmeny klímy a jej dôsledkov ▪ Klimatická a energetická politika štátu a EÚ

Zdroj: vlastné spracovanie

K STEEP analýze ešte patrí aj analýza politických faktorov (analýza týchto faktorov je uvedená len informatívne nakoľko celý PHRSR obce je spracovávaný v troch oblastiach: sociálnej, hospodárskej a environmentálnej). Politické faktory sú dané najmä vstupom SR do NATO a EÚ v roku 2004, Schengenského priestoru v roku 2007, zavedením eura v roku 2009, globalizáciou ekonomiky a životného štýlu. Na zmiernenie dopadov ekonomickej krízy sú prijímané politické rozhodnutia v oblasti znižovania verejných výdavkov a zvyšovanie príjmov do štátneho rozpočtu, čo negatívne ovplyvňuje podnikanie i aktivity samospráv. Rozpočet Samosprávneho kraja je nižší v podobe nižších príjmov z podielových daní čo sa následne prejavuje v oblasti financovania školstva a sociálnych služieb. U obyvateľstva je možné badať nízku dôveryhodnosť hlavne v oblasti justície a korupčného správania sa vo verejnej správe.

5 EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHRSR

Uvedená časť prezentuje orientačné plnenie cieľov predchádzajúceho PHRSR.

Tabuľka 13 Ex – post hodnotenie

Cieľ	Hodnotenie
Usporiadanie majetkovoprávných vzťahov v obci - ROEP	splnené
Úprava prístupovej cesty k Domu nádeje	splnené
Modernizácia obecného rozhlasu a verejného osvetlenia	splnené
Rekonštrukcia kaštieľa	čiastočne splnené
Vonkajšia rekonštrukcia MŠ	splnené
Rekonštrukcia ZŠ	čiastočne splnené
Vybudovanie chodníkov	nesplnené

Zdroj: vlastné spracovanie

6 SWOT ANALÝZY

Na základe analytickej časti Programu rozvoja obce boli spracované SWOT analýzy. Ich spracovaním sme získali nástroje potrebné na vypracovanie strategickej časti Programu rozvoja

obce. Vyhodnotili sme silné a slabé stránky ako aj príležitosti a ohrozenia, ktoré sa týkajú danej oblasti. Silné a slabé stránky pomenúvajú súčasný stav riešenej problematiky v samospráve z hľadiska vnútorných faktorov – „čo je v súčasnosti v území pozitívne a negatívne. Príležitosti a ohrozenia vyjadrujú predpoklad vplyvu vonkajších faktorov na formovanie územia.

SWOT ANALÝZA

1. Oblasť: Technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vybudovaná plynofikácia v obci ▪ vybudovaný miestny vodovod ▪ dobrý stav miestnych komunikácií ▪ fungujúci Dom nádeje ▪ vhodné podmienky pre využívanie alternatívnych zdrojov energie ▪ nedostatok pracovného potenciálu pre realizáciu verejných prác ▪ dostatok prírodných stavebných materiálov a surovín ▪ dobrá geografická poloha v regióne pre rozvoj vidieckeho turizmu ▪ dostatočná hustota cestnej siete ▪ vybudované energetické siete ▪ usporiadané pozemky ▪ spoločná úradovňa v Giraltovciach ▪ pripravené pozemky pre IBV v rozšírenom intraviláne obce ▪ rekonštruovaný obecný rozhlas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nevybudovaná kanalizácia a ČOV ▪ nedostatok finančných zdrojov ▪ nevyužívanie alternatívnych zdrojov energie ▪ nedostatok pozemkov vo vlastníctve obce vhodných na IBV ▪ chýbajú technológie na využívanie prírodných zdrojov ▪ nevybudovaná rýchlostná cestná komunikácia R4 ▪ chýbajúce zdroje vody pre požiaru ochranu ▪ nedostatočná kvalita údržba ciest v správe PSK ▪ nedostačujúce autobusové spojenie cez voľné dni a sviatky ▪ chýbajúce inžinierske siete pre IBV
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • využívanie ľudských zdrojov obce pri budovaní infraštruktúry • vytvorenie nových pracovných príležitostí • zakladanie partnerstiev v oblasti cezhraničnej spolupráce, • čerpanie a využívanie fondov EU • podporovanie cestovného ruchu a kompletizácie infraštruktúry štátom • využívanie ŠFR na zateplovanie bytov a dotácie na obnoviteľné zdroje • 	<ul style="list-style-type: none"> • slabý záujem štátu o kompletizáciu technickej infraštruktúry • povodne a živelné pohromy • nevýhodné podmienky čerpania finančných prostriedkov z fondov EU • stavebné a legislatívne prekážky • nedostatok finančných prostriedkov na vybudovanie infraštruktúry k novej IBV • neochota investorov o podnikateľské aktivity v regióne • neprispôsobovanie sa časti pracovnej sily požiadavkám na trhu práce

2. Oblasť: Životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zavedená separácia odpadu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nevybudovaná kanalizačná sieť a ČOV

<ul style="list-style-type: none"> ▪ vybudovaná vodovodná sieť z vlastných vodných zdrojov ▪ fungujúci zberný dvor odpadu v Giraltovcach ▪ čisté a členité prírodné prostredie ▪ existencia biotopov v katastri obce – bukové porasty vhodné a uznané na ober semena ▪ čiastočne zregulovaný potok Topoľa ▪ vybudovaná plynofikácia obce ▪ kvalitný vodný potenciál pre odber vody 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nízke ekologické povedomie občanov (vypaľovanie trávy) ▪ nedostatky v separovanom zbere ▪ chýbajú parky a oddychové zóny ▪ nevybudované protipovodňové ochranné hrádze ▪ nevybudované obecné kompostovisko ▪ chýbajúca propagácia biotopov ▪ absencia využívania alternatívnych zdrojov energie
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • aplikácia možností spracovávania a využívania odpadu s podnikateľmi a obcami • dobudovanie parku na oddych • prísne ukládanie sankcií znečisťovateľom životného prostredia úradmi 	<ul style="list-style-type: none"> • extrémne výkyvy počasia • kalamity, prírodné katastrofy • mäkká legislatíva ochrany životného prostredia

3. Oblasť: Ekonomická aktivita, podnikanie, využívanie prírodných zdrojov

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostatok kvalifikovanej voľnej pracovnej sily ▪ blízkosť miest Giraltovec, Prešov, Bardejov ▪ dostupnosť finančných služieb ▪ fungujúce poľovnícke združenie Topoľa ▪ tradícia chovu ovčiarstva ▪ dobré podmienky pre chov poľovnej zveri ▪ existencia prírodných stavebných materiálov 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ neexistujú ubytovacie a pohostinské zariadenia ▪ neukončená rekonštrukcia Kultúrno-správnej budovy (kaštieľa) ▪ nedostatočná sieť drobných služieb ▪ nevyužívanie zhodnocovania dostupnej drevnej hmoty na výrobu produktov z dreva ▪ nedostatok podnikateľských subjektov a nezáujem o podnikanie v agrosektore a nedostatok podnikateľských subjektov,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • pozitívne legislatívne zmeny v oblasti životného prostredia • kooperácia organizácií v rámci regiónu a euroregiónu • zakladanie obecných podnikov a poskytovanie stimulov pre začiatok podnikania • vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj služieb 	<ul style="list-style-type: none"> • globálne negatívne klimatické zmeny • vysoká konkurencia v podnikateľskom sektore • nezáujem investorov o podnikateľské aktivity v regióne • pokles záujmu o tradičné remeslá • nevýhodné podmienky čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ

4. Oblasť: Cestovný ruch

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ existujúca možnosť spolupráce s Poľskom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ absencia informačných služieb a

<p>a okolitými štátmi,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ výhodná geografická poloha ▪ blízkosť miest Prešov, Bardejov, Stropkov, Svidník, ▪ blízkosť atrakcií, pamiatok, rekreačných oblastí ▪ potenciál pre budovanie cyklotrás ▪ lokalita bohatá na folklórne tradície (oblievačky, koledy,) ▪ výučba študijných odborov súvisiacich s cestovným ruchom ▪ existencia atraktivít v chotári obce ▪ vytvorená webová stránka 	<p>propagačných materiálov</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nevybudovaná rýchlostná komunikácia R4 ▪ nedobudované a neoznačené turistické chodníky a cyklotrasy ▪ slabá propagácia remesiel v lokalite ▪ nepripravenosť obyvateľov na poskytovanie služieb vidieckeho turizmu, nevyužíva vhodný prírodný potenciál pri obci ▪ neexistuje kúpalisko a prírodná plocha na kúpanie ▪ absencia turistických informačných tabúľ ▪ chýbajú pohostinské zariadenia s podávaním tradičných jedál ▪ úplná absencia služieb CR v zimnom období ▪ nepripravenosť na poskytovanie služieb lovného cestovného ruchu
<p>Príležitosti</p>	<p>Ohrozenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • podpora malých a stredných podnikateľov zo strany štátu pre podnikanie v CR a zakladaní rodinných fariem • spolupráca s informačnými centrami • regionálne a nadregionálne sieťovanie samospráv • masívna podpora cestovného ruchu zo strany štátu • sieťovanie s turistickými centrami regiónu a spolupráca s klastrom (spolok) CR Bachureň • zriadenie regionálneho informačného centra v Giraltovcach 	<ul style="list-style-type: none"> • klimatické riziká • zlé postavenie Slovenska a regiónu na trhu cestovného ruchu • orientácia sprostredkovateľov služieb cestovného ruchu na zahraničie • izolácia dodávateľov služieb cestovného ruchu v rámci SR • nezáujem niektorých obyvateľov poskytovanie služieb vo vidieckom prostredí

5. Oblasť sociálna a zdravotníctvo

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ krátka vzdialenosť od zdravotníckych zariadení v Giraltovcach ▪ rozvinutá sieť zdravotníckych zariadení v Giraltovcach a okresnom meste ▪ rekonštruovaná poliklinika v Giraltovcach ▪ pretrvávajúca tradícia povinnosti opatery o starých a zdravotne postihnutých ľudí blízkymi príbuznými ▪ služby terénnych zdravotných sestier ▪ rýchla zdravotná pomoc v Giraltovcach ▪ pohotovostná služba počas sobôt a nedeľ na poliklinike 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ chýbajú kapacity na umiestnenie starších ľudí v poproduktívnom veku a odkázaných ľudí (denný stacionár) ▪ chýba lôžkové nemocničné oddelenie v dostupnosti 20 km ▪ chýbajúca prepravná služba pre chorých a sociálne odkázaných ▪ absencia klubu dôchodcov v obci ▪ finančne nezabezpečená podpora opatrovateľských služieb zo strany štátu ▪ nízka úroveň poradenských centier pre nezamestnaných ▪ nevyhovujúca vývarovňa pre poskytovanie stravy

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • vznik a angažovanie mimovládnych organizácií v sociálnej a zdravotníckej oblasti • kooperácia v rámci regiónu a euroregiónu • získavanie prostriedkov EÚ na rozvoj sociálnych služieb, • rozšírenie ponuky mimoškolských aktivít pre žiakov ,možnosti výstavby, resp. rekonštrukcii zariadení na poskytovanie vhodných sociálnych služieb • zmeny v legislatívnej oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> • prevládanie konzumného spôsobu života • nepriaznivý demografický vývoj • zhoršovanie stavu životného prostredia • rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku • nízke povedomie obyvateľstva v oblasti zdravotnej prevencie • zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín • nezáujem obyvateľov o mimoškolské aktivity

6. Oblasť: Vzdelanie, kultúra a šport

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ materská škôlka ▪ základná malotriedna škola ročníky 1–4 ▪ dostatočná sieť MŠ, ZŠ a SŠ v Okolí, výučba jazykových kurzov v Giraltovciah ▪ existencia Základnej umeleckej školy v Giraltovciah a v Kračúnovciach ▪ existujúci kultúrny dom ▪ existencia periodických aktivít: Mikuláš, MDŽ, Deň detí, Deň matiek, posedenia s dôchodcami 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ absencia atraktívnych študijných odborov potrebných na trhu práce ▪ absencia rekvalifikačných kurzov ▪ absencia kurzov na ukončenie vzdelania ▪ nezrekonštruované interiéry materskej školy ▪ neprístupnosť obyvateľov k vzdelávacím aktivitám 3. veku ▪ absencia detských ihrísk a verejných priestranstiev v obci ▪ absencia upravených oddychových zón v obci ▪ absencia riadených klubových činností
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • kultúrne výmeny na regionálnej a nadregionálnej úrovni • príprava a realizácia projektov EÚ • podpora kultúry, vzdelávania a športu podnikateľskými subjektmi a sponzormi • spolupráca obce s okolitými samosprávami a organizáciami 	<ul style="list-style-type: none"> • klesajúci počet žiakov na školách • deštruktívny vplyv západnej kultúry • odliv mladých ľudí z obce a regiónu • negatívny demografický vývoj

6.1 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE ŽELMANOVCE

Obec Želmanovce je súčasťou vyššieho územného celku Prešov. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHRSR obce Želmanovce:

Poľnohospodárstvo:

- pokles pestovateľských plôch a počtu chovaných hospodárskych zvierat (hydina, ošípané, hovädzí dobytok a oviec a kôz) a dovoz lacnejších dotovaných potravín z pôvodných krajín EÚ;
- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárskych podnikoch na území MAS Topoľa
- zanedbané pestovanie zeleniny, zemiakov a ovocia,

Priemysel:

- chýbajúce akreditácie a certifikácie s medzinárodnou platnosťou pre finančnú náročnosť majú za následok obmedzenia v ponuke výrobkov
- inovačné a technologické zaostávanie, spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby;
- nízka ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov,

Služby:

- výrazné disparity vo vzťahu obce a okolia spôsobené nerovnomerným rozmiestnením služieb a vzdelávacích inštitúcií;
- zníženie konkurencieschopnosti malého a stredného podnikania v dôsledku veľkej konkurencie aj často pre absentujúcu kvalitu poskytovaných služieb;
- nedostatočná kvalita verejných služieb občanom a podnikateľskej sfére;
- nedostatočná podpora vedomostnej ekonomiky,

Technická infraštruktúra:

- nedostatočná kvalita ciest II. a III. triedy a oneskorená výstavba rýchlostnej komunikácie R 4
- znižovanie rozlohy najmä pasienkov drevinami;

Sociálno – spoločenská oblasť:

- nevyhovujúca demografická štruktúra, vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku;
- značný odlev pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
- nedostatočné investície do nájomného bývania, regenerácie bytového fondu a pomalá obnova kultúrnohistorických pamiatok, čo je spôsobené nedostatkom vlastných finančných zdrojov pre spolufinancovanie rozvojových a investičných projektov;
- slabá spolupráca subjektov vo vnútri regiónu;
- nevyhovujúca miera nezamestnanosti s nevyrovnanou ponukou pracovných miest v obci
- najvyšší podiel obyvateľstva len s ukončeným základným vzdelaním v SR.

Faktory rozvoja obce Želmanovce:

V poľnohospodárstve:

- obnova ovocných sádov, zeleniny a iných netradičných plodín dáva možnosti rozvoja bývania, kde majú najmä mladí farmári možnosť realizácie za pomoci získania nenávratných finančných prostriedkov v rámci PRV,
- kvalita pôdneho fondu v obci umožňuje pestovanie prakticky všetkých druhov ekologických potravín a živočíšnej výroby,
- rozvoj biotechnológií,

V priemysle:

- rozvinutá a rozšírená priemyselná výroba obytných buniek, drevospracujúceho priemyslu

ako i tradičných výrobkov z dreva s možnosťou posilňovania exportu,

V službách:

- geopolitický polohový potenciál umožňuje priame kontakty so zahraničnými regiónmi s možnosťou zintenzívnenia a medzinárodnej spolupráce na úseku vidieckeho CR s prípravou jedál z ekologických potravín.

V technickej infraštruktúre:

- polohový potenciál obce,
- využitie biomasy a bioplynu;

V sociálno-spoločenskej infraštruktúre:

- dostupnosť vzdelávacích, sociálnych a zdravotných zariadení.

STRATEGICKÁ ČASŤ

Hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja je podľa zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja: odstraňovať alebo zmiernovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja. Strategickým cieľom PHRSR je trvalo udržateľný rozvoj obce s využitím miestneho potenciálu – ekonomického, ľudského a environmentálneho.

7 VÍZIA OBCE ŽELMANOVCE

Vízia obyvateľov obce Želmanovce do roku 2024

„My obyvatelia obce Želmanovce po roku 2025 žijeme v území MAS TOPOĽA, ktoré vďaka modernej poľnohospodárskej veľkovýrobe a farmárskej malovýrobe bioproduktov poskytuje podmienky najmä pre rozvoj agroturistiky i v našej obci, čo aktívne vplýva na vznik flexibilných podmienok na vytváranie nových pracovných príležitostí. Rozvoj ďalších podnikateľských aktivít v malovýrobe a službách, ako aj neustále zlepšovanie technickej a občianskej infraštruktúry a podmienok pre aktivity vo voľnom čase v čistom a zdravom prostredí - to všetko sa podieľalo na neustálom ekonomickom a spoločenskom raste územia MAS Topoľa ako i obce Želmanovce, najmä pri uspokojovaní všestranných potrieb nás, obyvateľov i návštevníkov obce“.

7.1 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Ekonomická oblasť a technická infraštruktúra

Snahou obce v oblasti ekonomického rastu je zvýšenie ekonomickej výkonnosti obce a efektívneho využívania dlhodobu nezamestnaných v malých obecných službách a aktivačných prácach ako i využívaním projektov podľa výziev MPSVaR.

V oblasti technickej infraštruktúry obec vynaloží úsilie o presvedčení obyvateľov obce na rekonštrukciu verejného vodovodu a vodojemov. Obyvatelia obce plánujú tiež výstavbu podomových čističiek.

Sociálna oblasť

V sociálnej oblasti si obec dala za cieľ zrekonštruovať prevádzkovú budovu s vývarovňou, kde plánuje dokúpiť aj gastronomické vybavenie.

V rámci školstva sa obec zameria na dokončenie rekonštrukcie Materskej školy, najmä jej interiérov. V oblasti kultúry je cieľom obnova historických budov, najmä kaštieľa.

Environmentálna oblasť

Víziou obce v environmentálnej oblasti je vybudovanie vysokej kvality ŽP, ktorá je prirodzenou a neoddeliteľnou súčasťou rastu kultúry života a ekonomických aktivít obyvateľov. Ochrana a skvalitňovanie životného prostredia, využívanie vodných zdrojov, ochrana ovzdušia a nakladanie s odpadmi a celková ochrana a revitalizácia krajiny. Zlepšenie starostlivosti o životné prostredie, znižovanie zaťaženia životného prostredia, dobudovanie environmentálnej infraštruktúry. Jedným z krokov bude aj revitalizácia parku pri kaštieli ako oddychovej zóny s prvkami drobnej architektúry.

Dôležitým prvkom v oblasti životného prostredia je aj zníženie produkcie odpadov a zvýšenie množstva odseparovaného odpadu obyvateľmi obce. Obec sa chce zamerať na zlepšenie kvality povrchových vôd prostredníctvom čistenia a úpravy brehov potokov.

8 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce obsahuje zoznam opatrení a aktivít uskutočnenie ktorých je potrebná na zabezpečenie realizácie PHRSR obce. Obsahuje konkrétne zámery vedenia obce a občanov obce v oblasti hospodárskej, oblasti environmentálnej a sociálnej až po úroveň opatrení a jednotlivých aktivít potrebných k naplneniu cieľov v daných oblastiach.

Tabuľka 14 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v sociálnej oblasti

Sociálna oblasť			
Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Suma
1.1 Zrekonštruovanie a využitie obecných budov	1.1.1 Rekonštrukcia prevádzkovej budovy	Rekonštrukcia prevádzkovej budovy s vývarovňou	20 000 Eur
		Gastronomické vybavenie	15 000 Eur
	1.1.2 Rekonštrukcia kaštieľa	Vypracovanie projektovej dokumentácie	spracovaná
		Rekonštrukcia kaštieľa	200 000 Eur
1.2 Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry predškolských a školských zariadení	1.2.1 Obnova školských zariadení	Vypracovanie projektovej dokumentácie	2 000 Eur
		Rekonštrukcia interiérov MŠ	30 000 Eur

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 15 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v hospodárskej oblasti

Hospodárska oblasť			
Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Suma
2.1. Zabezpečenie účinnej propagácie obce	2.1.1 Propagačná činnosť v oblasti cestovného ruchu v súčinnosti s RIAPC	Podpora marketingu a manažmentu služieb, spolupráca s Informačným a poradenským centrom v Gíraltovcích	500 Eur
		2.1.2. Budovanie informačných tabúl	500 Eur
			Inštalácia informačných tabúl
2.2. Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu technickej infraštruktúry	2.2.1. Zabezpečiť rekonštrukciu verejného vodovodu	Vypracovanie projektovej dokumentácie	5 000 Eur
		Rekonštrukcia verejného vodovodu a vodojemov	200 000 Eur

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 16 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v environmentálnej oblasti

Environmentálna oblasť			
Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Suma
3.1. Ochrana ostatných súčastí ŽP	3.2.1. Revitalizácia obecného parku pri kaštieli a iných oddychových zón v obci i mimo obce	Vypracovanie projektovej dokumentácie	1 000 Eur
		Revitalizácia obecného parku s prvkami drobnej architektúry	30 000 Eur
		Zriadenie oddychovej zóny športového areálu	10 000 eur

Zdroj: vlastné spracovanie

9 EX ANTE HODNOTENIE

Samospráva identifikovala projekty, ktoré plánuje realizovať v Programovom období 2015 - 2024 v jednotlivých oblastiach. Realizáciou týchto projektov dôjde k zatraktívneniu územia obce a zvýšenie úrovne poskytovaných služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce.

Oblasť hospodárska:

- Uzatvorenie dohody s Regionálnym a informačným a poradenským centrom s poskytovateľmi služieb v oblasti vidieckeho CR
- Inštalácia informačných tabúl
- Spracovanie bulletínov a máp v spolupráci MAS Topoľa a RIAPC
- Rekonštrukcia verejného vodovodu

Oblasť environmentálna:

- Revitalizácia obecného parku na oddychovú zónu
- Úprava, tvorba verejných priestranstiev
- Organizácia školení v oblasti ochrany ŽP a vidieckeho CR

Oblasť sociálna:

- Rekonštrukcia prevádzkovej budovy na vývarovňu spĺňajúcu hygienické kritériá

- Rekonštrukcia Materskej školy
- Rekonštrukcia historickej budovy - kaštieľa

10 REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačnú časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce tvorí opis organizačného zabezpečenia riadenia, zodpovednosti a pravidiel spolupráce medzi jednotlivými orgánmi a subjektmi pri realizácii jednotlivých cieľov vyplývajúcich z *Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Želmanovce na roky 2015 – 2024*.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHRSR

Realizácia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Želmanovce bude pozostávať z vykonávania navrhnutých aktivít. Zoznam kľúčových aktivít bude prerokovaný na obecných zastupiteľstvách a verejných zasadnutiach obce a bude každoročne aktualizovaný podľa potrieb obce a možností financovania. Manažment obce plní vo vzťahu k Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja nasledovné úlohy:

- vyčlenenie finančných prostriedkov potrebných na plánované aktivity
- realizácia projektov, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú dlhodobu udržateľné
- monitorovanie realizácie projektov a plnenia úloh vyplývajúcich z programu rozvoja obce

Komunikačná stratégia

O realizácii jednotlivých aktivít, ktoré sú plánované v rámci spracovaného Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce bude verejnosť informovaná prostredníctvom webovej stránky obce, úradnej tabule a na verejných zhromaždeniach. Každý rok sa uskutoční stretnutie pracovnej skupiny pre monitorovanie a hodnotenie PHRSR z dôvodu aktualizácie a realizácie jednotlivých aktivít ich finančnej hodnoty, časového harmonogramu, zdrojov financovania a súladu realizácie so schváleným PHRSR obce.

Monitorovanie a hodnotenie

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PHRSR. Obec bude postupovať podľa Plánu priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2015 - 2024. Výstupom procesu bude správa o monitorovaní a správa o hodnotení, s ktorou budú oboznámení poslanci obecného zastupiteľstva v Želmanovciach, pracovníci obecného úradu a verejnosť.

Plán priebežného hodnotenia PHRSR na programové obdobie 2015 -2024 zahŕňa výkon kontroly a spôsob hodnotenia PHRSR. Hodnotenie jednotlivých častí PHRSR alebo PHRSR ako celku je definované dôvodom výkonu kontroly a periodicitou výkonu kontroly.

Dôvodom pre výkon hodnotenia na základe rozhodnutia starostu obce, poslancov obecného zastupiteľstva, koordinátora PHRSR prípadne na základe podnetu zo strany kontrolóra obce, na základe auditu prípadne na základe protokolu NKÚ SR môže byť nesúlad spracovaného PHRSR s jeho jednotlivými cieľmi a aktivitami na ich splnenie a ich skutočnou realizáciou či po stránke obsahovej alebo finančnej.

Hodnotením získame poznatky, ktoré môžeme zapracovať do už schváleného PHRSR obce ich doplnením a následne jeho schválením členmi obecného zastupiteľstva.

Periodicita tohto hodnotenia u strategického hodnotenia je 2 roky po schválení PHRSR a tematické hodnotenie každý rok po schválení PHRSR počas celého programového obdobia 2015 – 2024. Ostatné druhy hodnotení PHRSR budeme realizovať na základe vzniknutej spoločenskej potreby.

Tabuľka 17 Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2015 – 2024

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania / periodicita
Strategické hodnotenie	2017	Na základe rozhodnutia starostu obce, poslancov obce, koordinátora PHRSR Na základe vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	2016	Na základe rozhodnutia starostu obce, poslancov obce, podnetu občanov, koordinátora PHRSR Na základe vzniknutej spoločenskej potreby
Tematické hodnotenie časti PRO	2016	Na základe nesúladu medzi plánovanými aktivitami a cieľmi so skutočnosťou Na základe vzniknutej spoločenskej potreby
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	priebežne	Nesúlad medzi cieľmi stanovenými v PHRSR a ich značnom odklone v skutočnosti Na základe vzniknutej spoločenskej potreby, návrh na revíziu prípadne doplnenie PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	priebežne	Na základe rozhodnutia starostu, podnetu poslancov, podnetu kontrolóra obce, podnetov z kontroly, na základe auditu, na základe protokolu NKÚ SR Na základe vzniknutej spoločenskej potreby

Zdroj: Vlastné spracovanie

11 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán obsahuje zoznam najväčších projektov na daný rozpočtový rok s výhľadom na najbližšie roky a zahŕňa časový harmonogram realizácie jednotlivých aktivít z PHRSR.

V akčnom pláne sú zaznamenané jednotlivé aktivity v rámci jednotlivých oblastí, ktoré sú realizované v danom roku a ktoré plánuje obec realizovať v najbližších rokoch. Je tam uvedený stručný popis aktivity, zapojenie subjektov alebo partnerov a objem a zdroje finančných prostriedkov potrebných na realizáciu jednotlivých aktivít.

Aktualizácia akčného plánu bude vykonávaná 1 x ročne na základe už realizovaných aktivít s výhľadom na realizáciu aktivít na základe predpokladaných výziev z jednotlivých Operačných programov prípadne na základe realizácie aktivít z ich zdrojov vrátane rozpočtu obce.

Pri spracovaní akčného plánu sa vychádzalo z tabuľky ex – post hodnotenia PHRSR za predchádzajúce plánovacie obdobie a priorít realizovania jednotlivých aktivít, ktoré sú v danom čase aktuálne realizovateľné. Akčný plán tvorí prílohu k PHRSR obce Želmanovce.

12 FINANČNÁ ČASŤ

Vo finančnej časti Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sú uvedené viac zdrojové formy financovania, ktoré budú priebežne dopĺňané na základe Operačných programov a iných možných finančných zdrojov, z ktorých bude realizácia jednotlivých opatrení financovaná.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Želmanovce
 Programovacie obdobie 2015–2024

Vychádzajúc z vyššie zadaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v režii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu.

Tabuľka 18 Predpokladané zdroje financovania jednotlivých opatrení

Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Sociálna oblasť							
Opatrenie 1.1.1.	35 000	28 000	5 250	0,00	1 750	35 000	0,00
Opatrenie 1.1.2.	200 000	160 000	30 000	0,00	10 000	200 000	0,00
Opatrenie 1.2.1.	32 000	25 600	4 800	0,00	1 600	32 000	0,00
Hospodárska oblasť							
Opatrenie 2.1.1.	500	0,00	0,00	0,00	0,00	500	0,00
Opatrenie 2.1.2.	2 000	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000	0,00
Opatrenie 2.2.1.	205 000	164 000	30 750	0,00	10 250	205 000	0,00
Environmentálna oblasť							
Opatrenie 3.2.1.	30 000	24 000	0,00	0,00	0,00	30 000	0,00
Opatrenie 3.2.2.	10 000	0,00	8 000	0,00	2 000	10 000	0,00

Zdroj: vlastné spracovanie

13 ZÁVER

Spracovaním PHRSR obce Želmanovce vznikol strategický strednodobý dokument v záujme zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce a územia MAS TOPOĽA a je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja obce v jej jednotlivých oblastiach.

Tabuľka 19 Postup tvorby PHRSR - záver

Dokument	
Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Želmanovce
Štruktúra:	Úvod, Analytická časť, Strategická časť, Programová časť, Realizačná časť, Finančná časť a Záver
Spracovanie	
Forma spracovania:	Na základe mandátnej zmluvy
Obdobie spracovania:	Apríl – December 2015
Riadiaci tím:	4 členovia, 5 stretnutí
Pracovné skupiny:	3 pracovné skupiny, 9 členov, 9 stretnutí
Externá odborná	

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Želmanovce
Programovacie obdobie 2015–2024

spolupráca:	Riadiaci tím MSRÚ MAS Topoľa
Účasť verejnosti :	Komunikácia s verejnosťou, 30 osôb
Nálady na spracovanie:	250 EUR
Prerokovanie	
Prerokovanie v komisiách samosprávy - verejné pripomienkovanie nebolo vznesené	
Schválenie	
Obecné zastupiteľstvo v Želmanovciach schvaľuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Želmanovce do roku 2024	

Zdroj: vlastné spracovanie

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce vychádza z prioritných potrieb obce a z možností ich realizácie s cieľom zlepšovať životné podmienky jej obyvateľov a zvyšovať konkurencie schopnosť regiónu.

PHRSR je otvorený dokument, ktorý bude pravidelne vyhodnocovaný a aktualizovaný podľa vyžadujúcich si potrieb na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Zodpovednosť za administratívne zabezpečenie a za postupnú realizáciu jednotlivých aktivít obsiahnutých v programe má obecné zastupiteľstvo, starostka obce a príslušné komisie zriadené pri obecnom zastupiteľstve. Predpokladom pre úspešnú realizáciu rozvojových zámerov obce je aktívny prístup volených zástupcov v obecnom zastupiteľstve pri vecnom schvaľovaní jednotlivých úloh a využívaní možností financovania plánovaných aktivít.

Kolektív spracovateľov PHRSR obce Želmanovce ďakuje všetkým zúčastneným za vynaložené úsilie a čas.

Predmetný Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa: 05.02.2016 uznesením č. 41/2016

.....
pečiatka obce

.....
Anna Stašková - starostka obce

AKČNÝ PLÁN

Problém 1 : Nevyhovujúce hygienické a prevádzkové podmienky pre prípravu stravy

Opatrenie 1: Zrekonštruovať stravovací objekt v zmysle platných hygienických noriem

Cieľ 1.1: Vytvoriť vhodné podmienky pre stravovanie občanov obce

Miesto realizácie	Časový harmonogram		Finančná náročnosť
	dĺžka	dátum	
Obec Želmanovce	2 roky	2016 - 2017	20 000 EUR stavebné úpravy 15 000 technológia a vybavenie

Aktivity:

Číslo:	Aktivita:	Trvanie Od - do	Sumár v EUR
1.1.1	Ohlásenie stavebných úprav s vyjadrením RÚVZ	2016	-
1.1.2	Výberové konanie na dodávateľa na rekonštrukciu objektu a priestorov vrátane dodania technológie	2016	-
1.1.3	Realizácia stavebných úprav objektu a pre prípravu a výdaj stravy, dodanie technológie a kolaudačné rozhodnutie vrátane rozhodnutia RÚVZ o prevádzke	2017	35 000

Problém 2 : Neukončená rekonštrukcia kaštieľa – kultúrno-správnej budovy

Opatrenie 2 : Zabezpečiť finančné zdroje a ukončiť rekonštrukciu KSB v zmysle schválenej projektovej dokumentácie

Cieľ 2.1: Vytvoriť moderné kultúrno-správnu budovu a podmienky pre činnosť samosprávy a kultúrne a spoločenské aktivity so zachovaním jej historickej hodnoty

Miesto	Časový harmonogram	Finančná náročnosť

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Želmanovce
 Programovacie obdobie 2015–2024

realizácie	dĺžka	dátum	
Obec Želmanovce	2 roky	2017-2018	200 000 EUR

Aktivity:

Číslo:	Aktivita:	Trvanie Od - do	Sumár v EUR
2.1.1	Schválená projektová dokumentácia a výberové konanie na dodávateľa stavebných prác	-	-
2.1.2	Realizácia stavebných úprav ukončenie rekonštrukcie a kolaudačné rozhodnutie	2017- 2018	200 000

Problém 3 : Nevyhovujúci stav interiérov v Materskej škole

Opatrenie 3: Rekonštruovať interiéry MŠ vrátane hygienických zariadení, elektrických rozvodov a rozvodov vody a kúrenia

Cieľ: 3.1: Zriadenie modernej MŠ vyhovujúcej platným prevádzkovým a hygienickým noriem

Miesto	Časový harmonogram		Finančná náročnosť
realizácie	dĺžka	dátum	
Obec Želmanovce	3 roky	2016 - 2019	32 000 EUR

Aktivity:

Číslo:	Aktivita:	Trvanie Od - do	Sumár v EUR
3.1.1	Spracovanie projektovej dokumentácie, vyjadrenie RÚVZ, ohlásenie stavebných úprav	2016	2 000
3.1.2	Výberové konanie v zmysle platného zákona o VO	-	-
3.1.3	Realizácia rekonštrukcie interiérov MŠ	2017 - 2019	30 000

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda 2014 - 2020
2. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
3. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
4. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
5. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR PSK),
6. RIÚS PSK 2014 – 2020
7. Národný program reforiem, máj 2012,
8. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
9. Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
10. Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
11. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
12. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
13. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
14. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
15. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
16. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
17. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
18. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
19. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
20. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
21. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny
22. Interné materiály obce
23. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000

24. www.statistics.sk
25. Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

CLLD	Miestny rozvoj vedený komunitou
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EK	Európska komisia
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
Gestor CLLD	Hlavným orgánom zodpovedným za koordináciu prípravy a implementácie CLLD na národnej úrovni je sekcia rozvoja vidieka a priamych platieb MPRV SR
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
MAS	Miestna akčná skupina
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Nariadenie (EÚ) 1303/2013	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (všeobecné nariadenie),
Nariadenie (EÚ) 1305/2013	Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005,
NFP	Nenávratný finančný príspevok
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV	Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2014 – 2020
RO	Riadiaci orgán
SR	Slovenská republika
Stratégia CLLD	Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou
Z. z.	Zbierka zákonov
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok z PRV – projekt
príručka	Príručka pre žiadateľa o NFP
príručka 19.2	Príručka pre žiadateľa v rámci podopatrenia 19.2 -
Zákon o EŠIF	Zákon č. 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Systém riadenia	Systém riadenia PRV 2014 -2020
Systém riadenia CLLD	Systém riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020
Výberová komisia	Výberová komisia pre schvaľovanie stratégií CLLD a výber MAS (ďalej len „Výberová komisia“) je zriadená gestorm CLLD ako spoločný orgán zložený z členov riadiaceho orgánu pre PRV a riadiaceho orgánu pre IROP. Výberová komisia sa zriaďuje za účelom organizovania celého výberového

	<p>procesu Miestnych akčných skupín (ďalej len „MAS“) v rámci podopatrenia 19.2 PRV, vrátane zabezpečenia hodnotenia predložených projektových zámerov pre Stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej len „stratégie“) a overenia vhodnosti zdefinovania hodnotiacich a výberových kritérií predkladaných jednotlivými MAS pre plánované opatrenia a následne predkladané žiadosti o nenávratný finančný príspevok (ďalej „ŽoNFP“). Na základe finančných alokácií Výberová komisia odporučí aby príslušným MAS bol po splnení podmienok podľa poradia udelený štatút MAS zo strany PPA.</p>
--	---